T006 A HÀM VI Q26 Tri

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

TAÏP A HAØM QUYEÅN 26

KINH 642. TRI1

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

“Coù ba caên: Caên vò tri ñöông tri, caên tri, caên voâ tri2. Roài Theá Toân noùi keä raèng:

Khi hieåu bieát hoïc ñòa,
Tuøy thuaän tieán thaúng ñöôøng;
Caàn phöông tieän sieâng naêng,
Kheùo töï hoä taâm mình.
Töï bieát heát taùi sanh,
Ñaïo voâ ngaïi ñaõ bieát;
Ñaõ bieát giaûi thoaùt roài,
Cuoái cuøng ñöôïc voâ tri.
Baát ñoäng yù giaûi thoaùt3,
Taát caû höõu ñeàu döùt;
Caùc caên ñaày ñuû caû,
Vui nôi caên vaéng laëng.
Giöõ thaân sau cuøng naøy,
Haøng phuïc caùc ma oaùn.

1. AÁn Thuaän Hoäi Bieân, Tuïng 4. Ñaïo phaåm, “10. Töông öng Caên,” goàm hai möôi baûy kinh, töø soá 815-840, (goàm möôøi chín kinh, Ñaïi Chaùnh: 642-660) töùc Töông öng thöù 4 trong “Tuïng 4. Ñaïïo phaåm”. Quoác Dòch, ñeå leân Töông öng thöù 2. Baûn Ñaïi Chaùnh, quyeån 24, Töông öng 1; Ñaïi Chaùnh. quyeån 26, töø soá 642. Quoác Dòch, quyeån 23, Töông öng Caên, töø kinh soá 1230. Phaät Quang, quyeån 26, kinh soá 654- 724. Paøli, S.48.23 Óaøya. Cf. A.3.84 Sekka. 2. Vò tri ñöông tri caên, tri caên, voâ tri caên ¥¼ ª¾ í ª¾ ®Ú¡Aª¾ ®Ú¡A L ª¾ ®Ú. Voâ tri caên, Caâu-xaù: cuï tri caên. Xem Caâu-xaù 2, phaåm 2 “Phaân bieät caên”. Paøli: tiò’indriyaøni: anaóóaøtaøóóassaømìtindriyaö, aóóindriyaö, aóóaøtaøvindriyaö, Caên chöa bieát seõ bieát, caên ñaõ bieát, caên ñaõ bieát troïn veïn. 3. Baát ñoäng yù giaûi thoaùt ¤£ °Ê N ¸Ñ ²æ¡Atöùc baát ñoäng taâm giaûi thoaùt. Paøli: akuppaø cetvimutti.

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 643. TÒNH4 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm Caên. Nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø, caên Tín, caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä.” Sau khi Phaät noùi kinh

naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 644. TU-ÑAØ-HOAØN5 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm Caên. Nhöõng gì goïi laø naêm? Ñoù laø, caên Tín, caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä. Neáu Tyø-kheo naøo kheùo quaùn saùt nhö thaät ñoái vôùi naêm caên naøy, ngöôøi aáy ñoái vôùi ba keát maø ñoaïn bieán tri6; ñoù laø thaân kieán, giôùi thuû, nghi. Ñoù goïi laø Tu-ñaø-hoaøn, khoâng coøn rôi vaøo phaùp ñöôøng aùc, nhaát ñònh seõ höôùng thaúng ñeán Chaùnh giaùc, coøn baûy laàn qua laïi Trôøi, Ngöôøi, cuoái cuøng seõ cöùu caùnh bieân teá cuûa khoå.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

4.

Paøli, S.48.1 Siddhika.

5.

Paøli, S.48.2-3 Sotapanna.

6.

Ñoaïn tri Â_ ª¾¡Atöùc ñoaïn bieán tri, ñoaïn tröø vôùi nhaän thöùc toaøn dieän; xem Caâu-xaù 21 (tr.11218). Paøli: pahaøòa-parióóaø.

KINH 645. A-LA-HAUN7 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Ñoái vôùi naêm Caên naøy, ngöôøi naøo quaùn saùt nhö thaät, khoâng khôûi leân caùc laäu, taâm seõ chöùng ñaéc ly duïc giaûi thoaùt8. Ñoù goïi laø A-la-haùn, caùc laäu ñaõ heát, vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, ñaõ lìa caùc gaùnh naëng, ñaõ ñöôïc lôïi mình9, heát caùc höõu keát, baèng chaùnh trí maø taâm kheùo giaûi thoaùt.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 646. ÑÖÔNG TRI10 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm Caên. Nhöõng gì goïi laø naêm? Caên Tín, caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä. Caên Tín, neân bieát, ñoù laø boán Baát hoaïi tònh. Caên Tinh taán, neân bieát, ñoù laø boán Chaùnh ñoaïn. Caên Nieäm, neân bieát, ñoù laø boán Nieäm xöù. Caên Ñònh, neân bieát, ñoù laø boán Thieàn. Caên Tueä, neân bieát, ñoù laø boán Thaùnh ñeá.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

7.

Paøli, S.48.4-5 Arahaö.

8.

Ly duïc giaûi thoaùt; baûn Paøli: anupaødaøvimutto, giaûi thoaùt khoâng coøn chaáp thuû.

9.

Ñaõi ñaéc kyû lôïi ¶e ±o ¤v §Q¡Añaõ ñaït ñöôïc muïc ñích cuûa mình.

10.

Paøli, S.48.8 Daææhabbaö.

KINH 647. PHAÂN BIEÄT11 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm Caên. Nhöõng gì goïi laø naêm? Caên Tín, caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä. “Sao goïi laø caên Tín? Tyø-kheo khôûi tín taâm thanh tònh, caên baûn beàn chaéc ñoái vôùi Nhö Lai maø caùc Sa-moân, Baø-la-moân khaùc, chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng theá gian khaùc khoâng theå laøm caûn trôû, phaù hoaïi taâm aáy, thì ñoù goïi laø caên Tín. “Sao goïi laø caên Tinh taán? Phaùp aùc baát thieän ñaõ sanh, khieán cho ñoaïn maø phaùt khôûi yù duïc, noã löïc phöông tieän, nhieáp taâm, saùch tieán. Phaùp aùc baát thieän chöa sanh, khieán khoâng sanh, maø phaùt khôûi yù duïc, noã löïc phöông tieän, nhieáp taâm, saùch tieán. Phaùp thieän chöa sanh, khieán cho sanh, maø phaùt khôûi yù duïc, noã löïc phöông tieän, nhieáp taâm, saùch tieán. Phaùp thieän ñaõ sanh, khieán cho an truù khoâng maát, khieán khoâng sanh, tu taäp taêng roäng, maø phaùt khôûi yù duïc, noã löïc phöông tieän, nhieáp taâm, saùch tieán. Ñoù goïi laø caên Tinh taán. “Sao goïi laø caên Nieäm? Tyø-kheo soáng quaùn thaân treân noäi thaân, tinh caàn phöông tieän, chaùnh nieäm chaùnh trí, ñieàu phuïc tham öu theá gian; soáng quaùn ngoaïi thaân, noäi ngoaïi thaân; vaø thoï, taâm, phaùp treân phaùp cuõng noùi nhö vaäy. Ñoù goïi laø caên Nieäm. “Sao goïi laø caên Ñònh? Tyø-kheo ly duïc, ly phaùp aùc baát thieän, coù giaùc coù quaùn, coù hyû laïc do vieãn ly sanh, cho ñeán, chöùng vaø an truù Töù thieàn. Ñoù goïi laø caên Ñònh. “Sao goïi laø caên Tueä? Tyø-kheo bieát nhö thaät veà Khoå Thaùnh ñeá, bieát nhö thaät veà Khoå taäp Thaùnh ñeá, Khoå dieät Thaùnh ñeá, Khoå dieät ñaïo tích Thaùnh ñeá. Ñoù goïi laø caên Tueä.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

11. Paøli, S.48.9-10 Vibhaíga.

KINH 648. LÖÔÏC THUYEÁT12 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, chæ coù moät vaøi sai bieät: “Neáu Tyø-kheo naøo kheùo quaùn saùt nhö thaät ñoái vôùi naêm Caên naøy, ngöôøi aáy ñoái vôùi ba keát maø ñoaïn bieán tri13; ñoù laø thaân kieán, giôùi thuû, nghi. Ñoù goïi laø Tu-ñaø-hoaøn, khoâng coøn rôi vaøo phaùp ñöôøng aùc, nhaát ñònh seõ höôùng thaúng ñeán Chaùnh giaùc, coøn baûy laàn qua laïi Trôøi, Ngöôøi, cuoái cuøng seõ cöùu caùnh bieân teá cuûa khoå.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 649. LAÄU TAÄN14 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, chæ coù moät vaøi sai bieät: “Neáu Tyø-kheo naøo, ñoái vôùi naêm Caên naøy, sau khi ñaõ quaùn

saùt nhö thaät, döùt saïch caùc laäu, ly duïc giaûi thoaùt; ñoù goïi laø A-la-haùn, caùc laäu ñaõ heát, vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, ñaõ lìa caùc gaùnh naëng, ñaõ ñöôïc lôïi mình, heát caùc höõu keát, baèng chaùnh trí maø taâm kheùo giaûi thoaùt.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

12.

Paøli, S.48.12 Saíkhitta.

13.

Xem cht.6, kinh 644.

14.

Paøli, S.48.20 AØsavaønaökhayo.

KINH 650. SA-MOÂN BAØ-LA-MOÂN (1)15 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, chæ coù moät vaøi sai bieät: “Caùc Tyø-kheo, neáu Ta ñoái vôùi caên Tín naøy, söï taäp khôûi cuûa caên Tín, söï dieät taän cuûa caên Tín, con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän cuûa caên Tín maø khoâng bieát nhö thaät, thì roát cuoäc Ta ôû giöõa caùc chuùng chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân ñaõ khoâng ñöôïc cho laø xuaát, laø ly, taâm lìa ñieân ñaûo vaø cuõng khoâng thaønh töïu ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc.” Cuõng nhö caên Tín, caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä cuõng noùi nhö vaäy. “Naøy caùc Tyø-kheo, vì ñoái vôùi caên Tín naøy, Ta baèng chaùnh trí maø quaùn saùt nhö thaät; vì ñoái vôùi söï taäp khôûi cuûa caên Tín, söï dieät taän cuûa caên Tín, con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän cuûa caên Tín, Ta baèng chaùnh trí maø quaùn saùt nhö thaät, neân ôû giöõa chuùng chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa- moân, Baø-la-moân, Ta ñaõ xuaát, ñaõ ly, taâm lìa ñieân ñaûo, thaønh töïu Voâ thöôïng, Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc.” Cuõng nhö caên Tín, caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä cuõng noùi nhö vaäy. Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M

KINH 651. SA-MOAN BAØ-LA-MOAN (2)16

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc

Xaù-veä. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

15.

Paøli, S.48.6-7 Samaòa-brahmaòaø.

16.

Xem kinh 650 treân.

Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi söï sai bieät: “Caùc Tyø-kheo, ñoái vôùi söï taäp khôûi cuûa caên Tín naøy, söï dieät taän cuûa caên Tín, vò ngoït cuûa caên Tín, söï tai hoaïn cuûa caên Tín, söï xuaát ly cuûa caên Tín, maø Ta khoâng bieát nhö thaät, thì

Ta khoâng ñöôïc ôû trong chuùng chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân, cho laø giaûi thoaùt, laø xuaát, laø ly, taâm lìa ñieân ñaûo, laø thaønh töïu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc.” Cuõng vaäy, caên Tín, caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä cuõng noùi nhö vaäy. “Naøy caùc Tyø-kheo, vì ñoái vôùi caên Tín, söï taäp khôûi cuûa caên Tín, söï dieät taän cuûa caên Tín, vò ngoït cuûa caên Tín, söï tai hoaïn cuûa caên Tín, söï xuaát ly caên Tín, Ta bieát nhö thaät, neân ôû trong chuùng chö Thieân , Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân Ta ñaõ giaûi thoaùt, ñaõ xuaát, ñaõ ly, taâm lìa ñieân ñaûo, thaønh töïu ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaún g Chaùn h giaùc.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 652. HÖÔÙNG17 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Neáu Tyø-kheo naøo ñoái vôùi naêm Caên naøy, hoaëc nhaïy beùn hay ñaày ñuû, thì ñaït A-la-haùn; hoaëc meàm hay yeáu keùm, thì ñaït A-na-haøm; hoaëc meàm hay yeáu keùm hôn thì ñaït Tö-ñaø-haøm; hoaëc meàm hay yeáu keùm hôn nöõa thì ñaït Tu-ñaø-hoaøn. Ngöôøi naøo ñaày ñuû, thì thaønh töïu vieäc ñaày ñuû; ngöôøi naøo khoâng ñaày ñuû, thì thaønh töïu vieäc khoâng ñaày ñuû18. Ñoái vôùi naêm Caên naøy khoâng phaûi troáng khoâng, khoâng quaû. Neáu ngöôøi naøo ñoái vôùi naêm Caên naøy taát caû ñeàu cho laø khoâng, thì Ta noùi hoï thuoäc veà

17. Paøli, S.48.12 Saíkhitta, 18 Paæipanna. 18. Paøli: paripuøraö paripuørakaørì aøraødheti, padesaö padesakrì aøradheti, ngöôøi laøm cho vieân maõn thì hoaøn thaønh söï vieân maõn; ngöôøi chæ laøm moät phaàn thì hoaøn taát moät phaàn.

soá phaøm phu ngoaïi ñaïo.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 653. QUAÛNG THUYEÁT19 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi söï sai khaùc: “Neáu Tyø-kheo naøo, ñoái vôùi naêm Caên naøy maø coù söï taêng thöôïng minh lôïi, maõn tuùc20 thì seõ ñaït A-la-haùn Caâu phaàn giaûi thoaùt21; hoaëc nhu nhuyeán hay yeáu keùm, thì seõ ñaït Thaân chöùng22; nôi ñoù hoaëc nhu nhuyeán hay yeáu keùm, thì seõ ñaït Kieán ñaùo23; nôi ñoù hoaëc nhu nhuyeán hay yeáu keùm, thì seõ ñaït Tín giaûi thoaùt24; nôi ñoù hoaëc nhu nhuyeán hay yeáu keùm, thì seõ ñaït Nhaát chuûng25; nôi ñoù hoaëc nhu nhuyeán hay yeáu keùm, thì seõ ñaït Tö-ñaø-haøm; nôi ñoù hoaëc nhu nhuyeán hay yeáu keùm, thì seõ ñaït Gia gia26; nôi ñoù hoaëc nhu nhuyeán hay yeáu keùm thì seõ ñaït Thaát höõu27; nôi ñoù hoaëc nhu nhuyeán hay yeáu keùm, thì seõ ñaït Phaùp haønh28; nôi ñoù hoaëc nhu nhuyeán hay yeáu keùm, thì seõ ñaït Tín haønh29. Ñoù goïi laø Tyø-kheo vì nhaân duyeân caên ba-la-maät, neân bieát quaû ba-

19.
Paøli, S.48.15-16 Vitthaøra.
20.
Xem kinh 652 treân.

21.
Caâu phaàn giaûi thoaùt Ñ ¤À ¸Ñ ²æ¡A ñoái vôùi vò A-la-haùn chöùng ñaéc Dieät taän ñònh.
Paøli: ubhatobhaøgavimutta.
22.
Thaân chöùng ¨ ÃÒ¡F ñoái vôùi A-na-haøm chöùng ñaéc Dieät taän ñònh. Paøli: kaøyasakkhin.
23.
Kieán ñaùo ¨£ ¨ì. Paøli: diææhipatta.
24.
Tín giaûi thoaùt «H ¸Ñ ²æ. Paøli: saddhaøvimutta.
25.
Nhaát chuùng ¤@ ²³. Paøli: ekabìjin.
26.
Gia gia ®a ®a. Paøli: kolaökola.
27.
Thaát höõu ¤C ¦³. Paøli: sattakkhattuparama.
28.
Phaùp haønh ªk ¦æ¡A töùc Tuøy phaùp haønh. Paøli: dhammaønusaørin.
29.
Tín haønh «H ¦æ¡A töùc Tuøy tín haønh. Paøli: saddhaønusaørin.
la-maät30, vì nhaân duyeân quaû ba-la-maät, neân bieát ngöôøi ba-la-maät31. Ngöôøi ñaày ñuû nhö vaäy, thì laøm vieäc ñaày ñuû; ngöôøi giaûm thieåu, thì laøm vieäc giaûm thieåu32. Caùc caên naøy khoâng phaûi roãng khoâng, khoâng quaû. Neáu ngöôøi naøo khoâng coù caùc caên naøy, thì Ta noùi keû ñoù thuoäc vaøo soá phaøm phu.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 654. TUEÄ CAÊN (1)33 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm Caên, nhöõng gì goïi laø naêm? Caên Tín, caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä. Naêm Caên naøy, caên Tueä nhieáp thoï taát caû. Thí nhö caùc thöù caây goã cuûa nhaø, gaùc, thì caây ñoøn noùc laø ôû treân heát, moïi caây goã khaùc ñeàu nöông vaøo caây ñoøn noùc maø giöõ yeân. Nhö vaäy trong naêm caên, Tueä thaâu nhieáp taát caû neân Tueä treân heát.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

30.
Caên ba-la-la-maät, quaû ba-la-maät ®Ú ªi Ã¹ ±K¡AªG ªi Ã¹ ±K. Paøli: indriyavemattataø phalavemattataø hoti, do söï sai bieät cuûa caên maø coù söï sai bieät cuûa quaû. Paøli: vemattataø, chuûng loaïi sai bieät; baûn Haùn ñoïc laø paøramita: ba-la-maät.

31.

Nhaân ba-la-maät ¤H ªi Ã¹ ±K. Paøli: puggalavemattataø, söï sai bieät veà nhaân caùch.

32.

Xem cht.18 kinh 652 treân.

33.

Paøli, S.48.52 Mallika.

KINH 655. TUEÄ CAÊN (2)34 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm Caên. Nhöõng gì goïi laø naêm? Caên Tín, caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä. Caên Tín, neân bieát, ñoù laø boán Baát hoaïi tònh. Caên Tinh taán, neân bieát, ñoù laø boán Chaùnh ñoaïn. Caên Nieäm, neân bieát, ñoù laø boán Nieäm xöù. Caên Ñònh, neân bieát, ñoù laø boán Thieàn. Caên Tueä, neân bieát, ñoù laø boán Thaùnh ñeá. “Caùc coâng ñöùc naøy Tueä ñöùng haøng ñaàu, vì Tueä nhieáp trì taát caû.” Cho ñeán sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 656. TUEÄ CAÊN (3) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm Caên, nhöõng gì goïi laø naêm? Caên Tín, caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä. “Thaùnh ñeä töû thaønh töïu caên Tueä thì coù theå tu taäp caên Tín, y vieãn ly, y voâ duïc, y tòch dieät, höôùng ñeán xaû. Ñoù goïi laø thaønh töïu caên Tín. Thaønh töïu caên Tín töùc laø caên Tueä. “Nhö caên Tín, cuõng vaäy caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä cuõng noùi nhö vaäy. “Cho neân khi ñoái vôùi naêm caên naøy, caên Tueä ñöùng haøng ñaàu vì nhieáp trì taát caû. Thí nhö caùc thöù caây goã cuûa nhaø, gaùc, thì caây ñoøn noùc laø ôû treân heát, moïi caây goã khaùc ñeàu nöông vaøo caây ñoøn noùc maø giöõ yeân. Nhö vaäy trong naêm caên, Tueä treân heát vì Tueä thaâu nhieáp taát caû.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

34. Paøli, S.48.10 Vibhaíga; 48.52. Mallika.

M

KINH 657. TUEÄ CAÊN (4) Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm Caên, nhöõng gì goïi laø naêm? Caên Tín, caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä. “Thaùnh ñeä töû thaønh töïu caên Tín, hoïc nhö vaày: ‘Thaùnh ñeä töû sanh töû töø voâ thæ. Bò voâ minh che laáp, aùi troùi buoäc, chuùng sanh maõi maõi troâi laên qua laïi trong sanh töû, khoâng bieát baûn teá. Vì coù nhaân neân coù sanh töû. Neáu nhaân vónh vieãn ñoaïn taän thì seõ khoâng coù sanh töû. Voâ minh laø khoái toái taêm vó ñaïi laøm chöôùng ngaïi, ai nhaäp Baùt- nieát-baøn? maø chæ coù khoå dieät, khoå döùt, maùt meû khoâng coøn (?).’ Nhö caên Tín, cuõng vaäy caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä cuõng noùi nhö vaäy. Trong naêm Caên naøy, Tueä nhieáp trì taát caû neân noù laø haøng ñaàu. Thí nhö caây ñoøn noùc cuûa nhaø gaùc, vì noù giöõ vöõng caùc caây neân noù ôû treân heát.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy

xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 658. TUEÄ CAÊN (5)35 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm Caên, laø Caên Tín, caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä. “Theá naøo laø caên Tín? Tín taâm maø Thaùnh ñeä töû phaùt khôûi nôi Nhö Lai , coù goác reã beàn chaët, chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân 36

cuøng caùc phaùp theá gian khoâng theå naøo phaù hoaïi ñöôïc; ñoù goïi laø caên Tín. Theá naøo laø caên Tinh taán? Laø boán Chaùnh ñoaïn. Theá naøo laø caên Nieäm? Laø boán Nieäm xöù. Theá naøo laø caên Ñònh? Laø boán Thieàn. Theá naøo

35.

Paøli, S.48.10 Vibhaíga.

36.

Paøli: saddahati tathaøgatassa bodhiö, tin töôûng söï giaùc ngoä cuûa Nhö Lai.

laø caên Tueä? Laø boán Thaùnh ñeá. Nhöõng coâng ñöùc naøy ñeàu laáy Tueä laøm ñaàu, thí nhö nhaø, gaùc, caây ñoøn noùc laø ôû treân heát.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 659. TUEÄ CAÊN (6)37 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm Caên, nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø, caên Tín, caên Tinh taán, caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä. “Theá naøo laø caên Tín? Tín taâm thanh tònh maøThaùnh ñeä töû phaùt khôûi nôi Nhö Lai khi phaùt taâm Boà-ñeà38; ñoù goïi laø caên Tín. Theá naøo laø caên Tinh taán? Tinh taán phöông tieän ñöôïc phaùt khôûi ñoái vôùi Nhö Lai khi môùi phaùt taâm Boà-ñeà39; ñoù goïi laø caên Tinh taán. Theá naøo laø caên Nieäm? Nieäm ñöôïc phaùt khôûi ñoái vôùi Nhö Lai luùc môùi phaùt taâm Boà-ñeà; ñoù goïi laø caên Nieäm. Theá naøo laø caên Ñònh? Tam-muoäi ñöôïc phaùt khôûi ñoái vôùi Nhö Lai khi môùi phaùt taâm Boà-ñeà khôûi Tam-muoäi; ñoù goïi laø caên Ñònh. Theá naøo laø caên Tueä? Tueä ñöôïc phaùt khôûi ñoái vôùi Nhö Lai luùc baét ñaàu phaùt taâm Boà-ñeà; ñoù goïi laø caên Tueä. Coøn nhöõng thí duï veà nhaø, gaùc thì nhö ñaõ noùi ôû treân.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

37. Paøli, S.48 50 Saddha. 38. Paøli, S.48.50: tathaøgate ekantagato abhippasanno, nhaát höôùng tín taâm minh tònh ñoái vôùi Nhö Lai. 39. Paøli, nt.: saddhassa...ariyasaøvakassa evaö paøæikaökhaö yaö aøraddhaviriyo viharassati akusalaønaö dhammaønaö pahaønaøya... Thaùnh ñeä töû coù tín mong ñôïi nhö vaày: an truù vôùi tinh taán duõng maõnh höôùng ñeán ñoaïn tröø caùc phaùp baát thieän...

KINH 660. KHOÅ ÑOAÏN Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm Caên, nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø, caên Tín, caên Tinh taán,

caên Nieäm, caên Ñònh, caên Tueä. Ñoái vôùi naêm Caên naøy, neáu tu taäp, tu taäp nhieàu, thì taát caû nhöõng caùi khoå quaù khöù, hieän taïi, vò lai ñeàu seõ döùt saïch." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö ñoaïn khoå, cuõng vaäy cöùu caùnh bieân teá khoå, ñoaïn taän khoå, daäp taét khoå, dieät taän khoå, qua doøng khoå, giaûi thoaùt moïi troùi buoäc, toån haïi saéc, ñoaïn taän taát caû laäu quaù khöù, hieän taïi, vò lai; ñeàu cuõng noùi nhö vaäy. M KINH 661. NHÒ LÖÏC (1)40 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Coù hai loaïi söùc maïnh. Nhöõng gì laø hai? Söùc maïnh cuûa soá41 vaø söùc maïnh cuûa tu42. Theá naøo laø söùc maïnh cuûa soá? Thaùnh ñeä töû ôû döôùi boùng caây, ngoài trong röøng vaéng, tö duy nhö vaày: 'Ñoái vôùi aùc haønh cuûa thaân, ñôøi naøy vaø ñôøi sau chòu baùo aùc. Neáu thaân ta laøm haïnh aùc, thì töï ta phaûi töï cheâ traùch vaø khieán ngöôøi khaùc cuõng cheâ traùch ta. Ñaïi

40. AÁn Thuaän Hoäi Bieân, tuïng 4. Ñaïo phaåm, "11. Töông öng löïc", goàm saùu möôi kinh, töø soá 841-900; goàm möôøi ba kinh Ñaïi Chaùnh: 661-703. Töông ñöông Paøli, Samyutta 50. Balasaöyutta. Ñaïi Chaùnh kinh 661, Hai söùc maïnh. Paøli, A.2.2.1 Balaøni. 41. Soá löïc ¼Æ ¤O. Paøli: paæisaíkhaønabala, söùc maïnh cuûa söïi giaûn traïch, töùc naêng löïc quaùn saùt vaø phaân tích cuûa tueä. Xem Caâu-xaù 1. tr.1b. Baûn Haùn hieåu theo ngöõ nguyeân saíkhaøø, con soá. 42. Tu löïc × ¤O. Paøli, bhaøvanaøbala.

Sö cuûa ta cuõng seõ cheâ traùch ta, Ñaïi ñöùc phaïm haïnh cuûa ta cuõng cheâ traùch ta. Ta seõ bò khieån traùch ñuùng phaùp, tieáng aùc cuûa ta vang khaép, sau khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñoïa aùc thuù, sanh trong ñòa nguïc. Quaû baùo ñôøi naøy vaø ñôøi sau nhö vaäy. Ñoaïn tröø aùc haønh cuûa thaân; tu thieän haønh cuûa thaân. Cuõng nhö thaân laøm aùc, mieäng, yù laøm aùc cuõng noùi nhö vaäy. Ñoù goïi laø söùc maïnh cuûa soá. Theá naøo laø söùc maïnh cuûa tu? Tyø-kheo hoïc söùc maïnh cuûa soá; Thaùnh ñeä töû ñaõ thaønh töïu ñöôïc söùc maïnh cuûa soá roài, tuøy thuaän maø ñaït ñöôïc söùc maïnh cuûa tu. Khi söùc maïnh cuûa tu ñaõ ñöôïc roài, thì söùc maïnh cuûa tu seõ ñaày ñuû." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 662. NHÒ LÖÏC (2) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät: "Thaùnh ñeä töû ñaõ hoïc söùc maïnh cuûa soá ñaõ thaønh töïu, tham, nhueá, si hoaëc tieát hoaëc giaûm, hoaëc heát saïch. Thaùnh ñeä töû y treân söùc maïnh cuûa soá, xaùc laäp treân söùc maïnh cuûa soá nhö vaäy, tuøy thuaän maø ñaït ñöôïc söùc maïnh cuûa tu löïc. Khi söùc maïnh cuûa tu ñaõ ñöôïc roài, thì söùc maïnh cuûa tu seõ ñaày ñuû." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 663. NHÒ LÖÏC (3) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät. "Caùi gì laø söùc maïnh

cuûa tu? Ñoù laø boán Nieäm xöù.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät

ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö boán Nieäm xöù, cuõng vaäy tu boán Chaùnh ñoaïn, boán Nhö yù tuùc, naêm Caên, naêm Löïc, baûy Giaùc phaàn, taùm Thaùnh ñaïo phaàn, Boán ñaïo43, Boán phaùp cuù44, Chæ quaùn, cuõng noùi nhö vaäy.45 M KINH 664. TAM LÖÏC (1)46 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù ba thöù löïc. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø löïc Tín, löïc Tinh taán, löïc Tueä. Laïi coù ba löïc. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø löïc Tín, löïc Nieäm, löïc Tueä. Laïi coù ba löïc. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø löïc Tín, löïc Ñònh, löïc Tueä.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 665. TAM LÖÏC (2) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù ba löïc; ñoù laø löïc Tín, löïc Tinh taán, löïc Tueä. Nhö vaäy Tyøkheo phaûi hoïc nhö vaày: ‘Ta phaûi thaønh töïu löïc Tín, löïc Tinh taán, löïc Tueä.’” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

43.

Töù ñaïo ¥| ¹D¡A töùc boán hay hay thoâng haønh; xem Taäp Dò Moân 7, tr.395b. Cf. Paøli, D.iii. tr.228: catasso paæipaødaø.

44.

Töù cuù ¥| ªk ¥y¡A töùc boán phaùp tích; xem Taäp Dò Moân 7, tr.395b. Cf. Paøli, D.ii. tr.229, cattaøri dhammapadaøni. AÁn Thuaän taùch kinh naøy thaønh ba kinh.

45.

Toùm taét coù chín kinh.

46.

Ba loaïi söùc maïnh.

KINH 666. TAM LÖÏC (3) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù ba löïc: löïc Tín, löïc Nieäm, löïc Tueä. Löïc Tín laø theá naøo? Thaùnh ñeä töû, ñoái vôùi Nhö Lai, ñaõ thaâm nhaäp tònh tín, caên baûn vöõng chaéc, khoâng coù chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân cuøng nhöõng keû ñoàng phaùp naøo coù theå phaù hoaïi ñöôïc. Ñoù goïi laø löïc Tín. Löïc Tinh taán laø nhöõng gì? Laø boán Chaùnh ñoaïn. Löïc Tueä laø nhöõng gì? Laø boán Thaùnh ñeá.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 667. TÖÙ LÖÏC (1)47 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù boán löïc. Nhöõng gì laø boán? Löïc Tín, löïc Tinh taán, löïc Nieäm, löïc Tueä. Laïi coù boán löïc: löïc Tín, löïc Nieäm, löïc Ñònh, löïc Tueä. Laïi coù boán löïc: löïc Giaùc, löïc Tinh taán, löïc Voâ toäi, löïc

Nhieáp.” Ba löïc cuûa nhöõng kinh naøy cuõng noùi nhö treân, nhöng chæ coù moät vaøi sai bieät: “Löïc Giaùc laø theá naøo? Bieát nhö thaät, ñoái vôùi phaùp thieän, baát thieän; bieát nhö thaät laø coù toäi, khoâng toäi; ñaùng thaân caän48, khoâng thaân caän; phaùp thaáp keùm, phaùp thaéng dieäu; phaùp ñen, phaùp traéng; phaùp coù phaân bieät, phaùp khoâng phaân bieät; phaùp duyeân khôûi, phaùp phi duyeân khôûi. Ñoù goïi laø löïc Giaùc. Löïc Tinh taán laø nhöõng gì? Laø boán Chaùnh ñoaïn nhö ñaõ noùi ñaày ñuû ôû tröôùc. Löïc khoâng toäi laø theá naøo? Laø thaân, mieäng, yù khoâng taïo toäi; ñoù goïi laø löïc khoâng toäi. Löïc Nhieáp laø nhöõng gì? Laø boán nhieáp söï. Ñoù laø Hueä thí, AÙi ngöõ, Haønh lôïi, Ñoàng lôïi.”

47.

Tham chieáu Paøli, A.4.152 Balaøni.

48.

Taäp caän ²ß ªñ. Paøli: sevitabba.

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 668. TÖÙ NHIEÁP SÖÏ Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Boá thí toái thaéng, ñoù laø phaùp thí. AÙi ngöõ toái thaéng, laø khieán thieän nam töû thích nghe, noùi phaùp ñuùng luùc. Haønh lôïi49 toái thaéng laø ñoái vôùi ngöôøi khoâng coù tín khieán coù tín, xaùc laäp treân tín; ñoái vôùi ngöôøi hoïc giôùi thì xaùc laäp baèng tònh giôùi; ñoái vôùi ngöôøi boûn seûn thì baèng boá thí; ñoái vôùi ngöôøi aùc trí tueä thì baèng chaùnh trí maø xaùc laäp. Ñoàng lôïi50 toái thaéng laø, A-la-haùn thì trao cho quaû A-la-haùn51. A-na-haøm thì trao cho A-na-haøm. Tö-ñaø-haøm thì trao cho Tö-ñaø-haøm. Tu-ñaø-hoaøn thì trao cho Tu-ñaø-hoaøn. Ngöôøi Tònh giôùi thì trao ngöôøi khaùc baèng Tònh giôùi.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 669. NHIEÁP52 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Neáu nhö coù phaùp naøo ñeå nhieáp thuû ñaïi chuùng thì taát caû ñeàu ôû trong Boán nhieáp söï. Hoaëc moät nhieáp thuû laø boá thí, hoaëc moät nhieáp

49.

Haønh lôïi ¦æ §Q , hoaëc noùi laø lôïi haønh §Q ¦æ . Paøli: atthacaøriyaø.

50.

Ñoàng lôïi ¦P §Q¡A cuõng noùi laø ñoàng söï. Paøli: samaønattataø, ñoàng ngaõ, naâng ngöôøi leân ngang mình. Nhöng Haùn dòch theo Skt. Samaønaørthataø.

51.

YÙ nghóa, ngöôøi muoán chöùng ñaéc A-la-haùn, thì giuùp cho ñöôïc chöùng ñaéc.

52.

Paøli, A.4.32 Saígaha.

thuû laø aùi ngöõ, hoaëc moät nhieáp thuû laø haønh lôïi, hoaëc moät nhieáp thuû laø ñoàng lôïi. ÔÛ trong thôøi quaù khöù, nhöõng phaùp naøo ñaõ nhieáp thuû ñaïi chuùng trong thôøi quaù khöù cuõng khoâng ngoaøi boán nhieáp söï. Nhöõng phaùp naøo seõ nhieáp thuû ñaïi chuùng trong thôøi vò lai cuõng khoâng ngoaøi boán nhieáp söï. Hoaëc moät phaùp nhieáp thuû laø boá thí, hoaëc moät phaùp nhieáp thuû laø aùi ngöõ, hoaëc moät phaùp nhieáp thuû laø haønh lôïi, hoaëc moät phaùp nhieáp thuû laø ñoàng lôïi.” Baáy giôø Theá Toân lieàn noùi keä raèng: Boá thí cuøng aùi ngöõ, Hoaëc haønh vi haønh lôïi, Ñoàng lôïi caùc haønh vi, Moãi tuøy choã thích hôïp. Nhôø ñaây nhieáp theá gian, Nhö xe laên nhôø gang53. Ñôøi khoâng Boán nhieáp söï, Queân ôn meï nuoâi con. Cuõng khoâng toân troïng cha, Khoâng khieâm toán phuïng söï. Vì coù boán nhieáp söï, Vaø tuøy thuaïân phaùp naøy. Cho neân coù Ñaïi só, Ñöùc truøm caû theá gian54. Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

53. Haùn: cang , oáng gang trong baùnh xe. Paøli: ete kho saígahaø loke, rathhassaøòìva yaøyato, nhöõng nhieáp söï naøy ôû trong ñôøi, nhö caùi choát truïc xe khieán xe laên. 54. Paøli: yasmaø ca saígaha ete samavekkhanti paòñitaø, tasmaø mahattaö papponti paøsaösaø ca bhavanti, baäc trí do quaùn saùt caùc nhieáp söï naøy maø ñaït ñöôïc söï vó ñaïi vaø coù danh thôm.

KINH 670. TÖÙ LÖÏC (2)55 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù Boán löïc. Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø löïc Giaùc, löïc Tinh taán, löïc Voâ toäi, löïc Nhieáp, nhö treân ñaõ noùi. Neáu Tyø-kheo naøo thaønh töïu ñöôïc boán löïc naøy, thì traùnh xa ñöôïc naêm söï sôï haõi. Nhöõng gì laø naêm? Sôï khoâng soáng, sôï tieáng xaáu, sôï giöõa ñaùm ñoâng, sôï cheát, sôï ñöôøng aùc. Ñoù goïi laø naêm söï sôï haõi.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 671. TÖÙ LÖÏC (3) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Thaùnh ñeä töû thaønh töïu Boán löïc naøy, phaûi hoïc nhö vaày: ‘Ta chaúng sôï khoâng soáng. Vì lyù do gì maø ta phaûi sôï khoâng soáng? Neáu ai maø thaân haønh haïnh baát tònh, mieäng haønh haïnh baát tònh, yù haønh haïnh baát tònh, laøm caùc vieäc taø tham, baát tín, bieáng nhaùc, khoâng tinh taán, maát nieäm, khoâng ñònh, aùc tueä, keo laãn khoâng nhieáp thuû; thì keû ñoù ñaùng sôï khoâng soáng. Ta coù boán löïc, ñoù laø Giaùc löïc, Tinh taán löïc, Voâ toäi löïc, Nhieáp löïc. Vì ñaõ thaønh töïu boán löïc naøy, neân chaúng neân sôï. Nhö sôï khoâng soáng, cuõng vaäy sôï tieáng xaáu, sôï ôû giöõa ñaùm ñoâng, sôï cheát, sôï ñöôøng aùc cuõng noùi nhö treân’...” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

55. Paøli, A.4 153 Paóóaø.

KINH 672. TÖÙ LÖÏC (4) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc

Tyø-kheo: “Coù boán löïc; ñoù laø Giaùc löïc, Tinh taán löïc, Voâ toäi löïc, Nhieáp löïc. Giaùc löïc laø theá naøo? Laø chæ cho tueä, ñaïi tueïâ, thaâm tueä, nan thaéng tueä; ñoù goïi laø giaùc löïc. Tinh taán löïc laø theá naøo? Laø xa lìa ñoái vôùi phaùp baát thieän, soá baát thieän56; phaùp ñen, soá ñen; phaùp coù toäi, soá coù toäi, phaùp khoâng neân thaân caän, soá khoâng neân thaân caän. Sau khi traùnh xa caùc phaùp naøy roài, neáu ñoái vôùi caùc phaùp thieän, soá thieän; phaùp traéng, soá traéng, phaùp voâ toäi, soá voâ toäi, phaùp neân thaân caän, soá neân thaân caän, nhöõng phaùp nhö vaäy maø tu taäp, taêng thöôïng tinh caàn, noã löïc phöông tieän, kham naêng, chaùnh nieäm, chaùnh trí; ñoù goïi laø Tinh taán löïc. Coøn voâ toäi löïc, nhieáp löïc nhö kinh treân ñaõ noùi.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 673. NGUÕ LÖÏC57 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm Löïc. Nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø Tín löïc, Tinh taán löïc, Nieäm löïc, Ñònh löïc, Tueä löïc.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 674. NGUÕ LÖÏC ÑÖÔNG THAØNH TÖÏU Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc

56.

Baát thieän soá ¤£ ½ ¼Æ¡A ñoàng nghóa baát thieän tö duy.

57.

Paøli, S.50.1 Gaígaøpeyyaøla; Cf. A.5.13 Saíkhìta

Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Caùc Tyø-kheo neân hoïc nhö vaày: ‘Ta neân noã löïc tinh taán, thaønh töïu Tín löïc, Tinh taán löïc, Nieäm löïc, Ñònh löïc, Tueä löïc.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 675. ÑÖÔNG TRI NGUÕ LÖÏC58 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Tín löïc kia, neân bieát, ñoù laø Boán baát hoaïi tín. Tinh taán löïc, ñoù laø boán Chaùnh ñoaïn. Nieäm löïc laø boán Nieäm xöù. Ñònh löïc laø boán Thieàn. Tueä löïc laø boán Thaùnh ñeá.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 676. ÑÖÔNG HOÏC NGUÕ LÖÏC Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Cho neân, caùc Tyø-kheo neân hoïc nhö vaày: Ta neân thaønh töïu Tín löïc, Tinh taán löïc, Nieäm löïc, Ñònh löïc, Tueä löïc.’” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

58. Paøli, S.48.8 Daææhabbaö; A.5.14 Vitthata, 5.15 Daææhabba.

KINH 677. NGUÕ HOÏC LÖÏC59 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm hoïc löïc60. Nhöõng gì laø naêm? Tín löïc laø hoïc löïc, Tinh taán löïc laø hoïc löïc, Taøm löïc laø hoïc löïc, Quyù löïc laø hoïc löïc, Tueä löïc laø hoïc löïc61.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 678. ÑÖÔNG THAØNH HOÏC LÖÏC (1)62 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Caùc Tyø-kheo neân hoïc nhö vaày: Ta neân thaønh töïu tín löïc laø hoïc löïc63; neân thaønh töïu tinh taán löïc laø hoïc löïc; neân thaønh töïu taøm löïc laø hoïc löïc; neân thaønh töïu quyù löïc laø hoïc löïc; neân thaønh töïu tueä löïc laø hoïc löïc.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

59.

Cf. A.5.1 Saíkhita.

60.

Hoïc löïc ¾Ç ¤O¡A naêng löïc cuûa höõu hoïc. Paøli: sekhabala. Xem cht. 63 döôùi.

61.

Naêm Löïc theo baûn Paøli: saddhaø, tín; hirì, taøm; ottapa, quyù; vìriya, tinh taán ; paóóaø, tueä.

62.

Paøli, xem kinh 677.

63.

Paøli: saddhaøbalena samannaøgataø bhavissaøma sekhabalena, chuùng toâi seõ thaønh töïu söùc maïnh cuûa tín, laø söùc maïnh cuûa höõu hoïc.

KINH 679. QUAÛNG THUYEÁT HOÏC LÖÏC64 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Tín löïc laø hoïc löïc, laø theá naøo? Tyø-kheo kheùo thaâm nhaäp tín taâm ñoái vôùi Nhö Lai, goác reã beàn chaéc maø caùc Sa-moân, Baø-la-moân khaùc, chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng ñoàng phaùp khaùc khoâng theå phaù hoaïi; ñoù goïi laø caên Tín. “Tinh taán löïc laø hoïc löïc, laø theá naøo? Laø boán Chaùnh ñoaïn, nhö ñaõ noùi ñaày ñuû ôû tröôùc. “Taøm löïc laø hoïc löïc, laø theá naøo? Laø hoå theïn, xaáu hoå ñoái vôùi phaùp aùc, baát thieän, caùc soá phieàn naõo65 ñaõ khôûi, seõ phaûi chòu caùc quaû baùo khoå böùc baùch cuûa sanh, laõo beänh, töû, öu, bi, khoå, naõo ôû trong ñôøi vò lai. Ñoù goïi laø Taøm löïc laø hoïc löïc. “Quyù löïc laø hoïc löïc, laø theá naøo? Laø laáy laøm theïn caùc ñieàu ñaùng theïn, töï theïn veà caùc phaùp aùc, baát thieän, caùc soá phieàn naõo ñaõ khôûi, seõ phaûi chòu caùc quaû baùo khoå böùc baùch cuûa sanh, laõo beänh, töû, öu, bi, khoå, naõo ôû trong ñôøi vò lai. Ñoù goïi laø Quyù löïc laø hoïc löïc.

“Tueä löïc laø hoïc löïc, laø theá naøo? Laø Thaùnh ñeä töû truï trí tueä, thaønh töïu trí tueä veà söï sanh dieät cuûa theá gian, veà söï xuaát ly, yeåm ly cuûa Thaùnh hieàn, veà söï chaân chaùnh dieät taän khoå ñaõ quyeát ñònh. Ñoù goïi laø Tueä löïc laø hoïc löïc.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 680. ÑÖÔNG THAØNH HOÏC LÖÏC (2) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät.

64.

Paøli, A.5.2 Vitthaøta.

65.

Phieàn naõo soá Đ ´o ¼Æ .

“Cho neân caùc Tyø-kheo phaûi hoïc nhö vaày: ‘Ta seõ thaønh töïu Tín löïc laø hoïc löïc, Tinh taán löïc, Taøm löïc, Quyù löïc, Tueä löïc laø hoïc löïc’.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 681. BAÏCH PHAÙP (1)66 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo naøo ñoái vôùi phaùp thieän maø thay ñoåi hoaëc thoaùi thaát, hay khoâng truï laâu, thì Tyø-kheo khaùc neân67 duøng naêm thöù baïch phaùp ñeán quôû traùch hoï. Nhöõng gì laø naêm? Baûo raèngï: ‘OÂng khoâng coù tín thaâm nhaäp trong caùc phaùp thieän68. Neáu y treân tín thì coù theå xa lìa ñöôïc phaùp baát thieän, tu caùc phaùp thieän. OÂng khoâng tinh taán, khoâng taøm, khoâng quyù; khoâng tueä thaâm nhaäp phaùp thieän69. Neáu y treân tueä, coù theå xa lìa caùc phaùp baát thieän, tu caùc phaùp thieän. Neáu Tyø-kheo naøo, ñoái vôùi Chaùnh phaùp maø khoâng ñoåi thay, khoâng thoaùi thaát, truï laâu, thì Tyø-kheo khaùc neân duøng naêm thöù baïch phaùp ñeán chuùc möøngï. Nhöõng gì laø naêm? Coù chính tín thaâm nhaäp phaùp. Neáu y treân tín, thì xa lìa ñöôïc phaùp baát thieän, tu caùc phaùp thieän. Tinh taán, coù taøm, coù quyù, coù tueä thaâm nhaäp. Neáu ngöôøi naøo y cöù vaøo tueä, thì xa lìa ñöôïc phaùp baát thieän, tu caùc phaùp thieän.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

66.

Paøli, A.5.5 Sikhaø.

67.

Ñöông í¡A baûn Cao-ly cheùp laø thaåm ¼f.

68.

Paøli: saddhaøpi naøma te naøhosi kusalesu dhammesu, ngöôøi khoâng coù tín ñoái vôùi caùc thieän phaùp.

69.

Paøli: paóóaøpi naøma te naøhosi kusalesu dhammesu, ngöôøi khoâng coù tueä nôi caùc thieän phaùp.

KINH 682. BAÏCH PHAÙP (2)70 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo naøo hoaøn giôùi, thoaùi thaát giôùi71, Tyø-kheo khaùc neân duøng naêm thöù baïch phaùp ñeán quôû traùch72. Nhöõng gì laø naêm? Hoaëc Tyø- kheo khoâng coù tín ñoái vôùi phaùp thieän. Neáu y treân tín, thì traùnh xa phaùp baát thieän, tu caùc phaùp thieän. Hoaëc khoâng coù tinh taán, taøm, quyù vaø tueä thaâm nhaäp phaùp thieän. Neáu y treân tueä, thì xa lìa phaùp baát thieän, tu caùc phaùp thieän. “Neáu coù Tyø-kheo suoát ñôøi thanh tònh thuaàn nhaát, phaïm haïnh thanh baïch, thì Tyø-kheo khaùc neân duøng naêm thöù baïch phaùp ñeán an uûi, khuyeán khích, nhö treân ñaõ noùi.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 683. BAÁT THIEÄN PHAÙP Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu coù Tyø-kheo naøo, hoaëc khoâng muoán phaùp aùc baát thieän sanh khôûi, duy chæ coù tín nôi phaùp thieän. Neáu tín bò thoaùi giaûm, an truù laâu daøi nôi baát tín, caùc phaùp baát thieän laïi sanh,… cho ñeán neáu muoán cho caùc phaùp aùc baát thieän khoâng coøn sanh, duy chæ coù tinh taán, taøm, quyù, tueä. Neáu tinh taán, taøm, quyù, tueä löïc bò thoaùi giaûm an truù laâu daøi vôùi aùc tueä, thì phaùp aùc baát thieän seõ sanh ra. Neáu Tyø-kheo naøo y treân tín, thì seõ xa lìa ñöôïc phaùp baát thieän, tu caùc phaùp thieän. Ngöôøi naøo y cöù vaøo tinh taán, taøm, quyù, tueä, thì lìa ñöôïc phaùp aùc baát thieän vaø tu caùc phaùp thieän.”

70.

Paøli, A.5.5 Sikkhaø.

71.

Paøli: sikkhaö paccakkhaøya hinayaøvattati, xaû hoïc xöù, hoaøn tuïc.

72.

Haùn: ha traùch nhöõ ¨þ ³d ¦¼.

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 684. THAÄP LÖÏC73 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo, ñoái vôùi saéc sanh taâm yeåm ly, ly duïc, dieät taän, khoâng sanh khôûi, giaûi thoaùt; ñoù goïi laø A-la-ha Tam-mieäu-tam Phaät-ñaø. Ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng noùi nhö vaäy. Laïi, neáu Tyø-kheo naøo ñoái vôùi saéc sanh taâm yeåm ly, ly duïc khoâng sanh khôûi, giaûi thoaùt; ñoù goïi laø A-la- haùn tueä giaûi thoaùt. Ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng noùi nhö vaäy.

“Naøy caùc Tyø-kheo, giöõa Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc vaø A-la-haùn tueä giaûi thoaùt coù nhöõng gì sai khaùc?” Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: “Theá Toân laø goác cuûa phaùp, laø maét cuûa phaùp, laø nôi y cöù cuûa phaùp, xin vì chuùng con maø noùi, caùc Tyø-kheo sau khi nghe xong seõ laõnh thoï, phuïng haønh.” Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ! Ta seõ vì caùc oâng maø noùi. Nhö

Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñoái vôùi phaùp tröôùc kia chöa nghe, thì coù theå töï giaùc tri, ngay trong ñôøi hieän taïi töï thaân chöùng ngoä, thaønh Chaùnh giaùc; ñoái vôùi ñôøi vò lai coù theå giaûng noùi Chaùnh phaùp, giaùc ngoä caùc Thanh vaên; töùc laø, boán Nieäm xöù, boán Chaùnh ñoaïn, boán Nhö yù tuùc, naêm Caên, naêm Löïc, baûy Giaùc phaàn, taùm Thaùnh ñaïo phaàn. Ñoù goïi laø Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñoái vôùi phaùp chöa chöùng ñaéc thì coù theå seõ chöùng ñaéc; phaïm haïnh chöa cheá coù theå cheá; coù theå kheùo bieát ñaïo, kheùo noùi ñaïo, vì chuùng sanh maø daãn ñöôøng. Sau ñoù, Thanh vaên thaønh töïu tuøy thuaän phaùp, tuøy thuaän ñaïo, vui thích vaâng lôøi giaùo giôùi, giaùo thoï cuûa Ñaïi Sö, neân kheùo thaâm nhaäp Chaùnh phaùp. Ñoù goïi laø nhöõng söï sai khaùc giöõa Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc vaø A- la-haùn tueä giaûi thoaùt.

73. Cf. M.12 Mahaøsìhanaøda-sutta; A.10.21. Sìha. Haùn: N0125(46.4).

“Laïi nöõa, coù naêm hoïc löïc, möôøi löïc Nhö Lai. “Nhöõng gì laø hoïc löïc? Ñoù laø tín löïc, tinh taán löïc, nieäm löïc, ñònh löïc, tueä löïc. “Nhöõng gì laø möôøi löïc cuûa Nhö Lai? Nhö Lai bieát nhö thaät veà xöù, phi xöù74, ñoù goïi laø löïc thöù nhaát cuûa Nhö Lai. Neáu thaønh töïu löïc naøy, thì Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaït ñöôïc trí toái thaéng xöù nhö Phaät quaù khöù75, coù theå chuyeån Phaïm luaân, ôû giöõa ñaïi chuùng, roáng leân tieáng roáng sö töû. “Laïi nöõa, Nhö Lai bieát nhö thaät veà vieäc thoï quaû taïo nhaân baùo cuûa nghieäp76 quaù khöù, vò lai, hieän taïi; ñoù goïi laø löïc thöù hai cuûa Nhö Lai. Neáu thaønh töïu ñöôïc löïc naøy, Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaït ñöôïc trí toái thaéng xöù nhö Phaät quaù khöù, coù theå chuyeån Phaïm luaân, ôû giöõa ñaïi chuùng roáng leân tieáng roáng sö töû. “Laïi nöõa, Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc bieát nhö thaät veà nhieãm aùc, thanh tònh, xöù tònh77, cuûa caùc thieàn, giaûi thoaùt, tam-muoäi, chaùnh thoï, ñoù goïi laø löïc thöù ba cuûa Nhö Lai. Neáu thaønh töïu ñöôïc löïc naøy, Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaït ñöôïc trí toái thaéng xöù nhö Phaät quaù khöù, coù theå chuyeån Phaïm luaân, ôû giöõa ñaïi chuùng roáng leân tieáng roáng sö töû. “Laïi nöõa, Nhö Lai bieát nhö thaät nhöõng sai bieät caên taùnh khaùc nhau cuûa taát caû caùc loaøi chuùng sanh; ñoù goïi laø löïc thöù tö cuûa Nhö Lai. Neáu thaønh töïu ñöôïc löïc naøy, Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaït ñöôïc trí toái thaéng xöù nhö Phaät quaù khöù, coù theå chuyeån Phaïm luaân, ôû giöõa ñaïi chuùng roáng leân tieáng roáng sö töû. “Laïi nöõa, Nhö Lai bieát nhö thaät veà taát caû moïi yù giaûi cuûa chuùng sanh; ñoù goïi laø löïc thöù naêm cuûa Nhö Lai. Neáu thaønh töïu ñöôïc löïc naøy,

74. Xöù phi xöù nhö thaät tri ³B «D ³B ¦p ¹ê ª¾¡A töùc (thò) xöù phi xöù trí löïc. Paøli: æhaønaóca æhaønato aæhaønaó ca aææhaønato yathaøbhuøtaö pajaønaøti, bieát nhö thaät tröôøng hôïp naøo xaûy ra (lyù), tröôøng hôïp naøo khoâng xaûy ra (phi lyù). 75. Tieân Phaät toái thaéng xöù trí ¥ý ¦ò ³Ì ³Ó ³B ´¼. Paøli: tathaøgato aøsabhaö æhaønaö paæijaønaøti, Nhö Lai töï xaùc nhaän ñòa vò Ngöu vöông. 76. Nghieäp phaùp thoï nhaân söï baùo ~ ªk ¨ü ¤H ¨Æ ³ø. Paøli: kammasamaødaønaønaö æhaønaso hetuso vipaøkaö, nhaân vaø duyeân baùo öùng cuûa söï thoï nghieäp. 77. Paøli:

(...)-samaøpattìnaö saíkilesaö vodaønaö vuææhaønaö, (bieát) söï taïp nhieãm, thanh tònh vaø xuaát ly cuûa caùc (...) chaùnh thoï (hay ñaúng trì).

Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaït ñöôïc trí toái thaéng xöù nhö Phaät quaù khöù, coù theå chuyeån Phaïm luaân, ôû giöõa ñaïi chuùng roáng leân tieáng roáng sö töû. “Laïi nöõa, Nhö Lai bieát nhö thaät veà taát caû caùc giôùi loaïi khaùc nhau cuûa theá gian chuùng sanh; ñoù goïi laø löïc thöù saùu cuûa Nhö Lai. Neáu thaønh töïu ñöôïc löïc naøy, Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaït ñöôïc trí toái thaéng xöù nhö Phaät quaù khöù, coù theå chuyeån Phaïm luaân, ôû giöõa ñaïi chuùng roáng leân tieáng roáng sö töû. “Laïi nöõa, Nhö Lai bieát nhö thaät veà taát caû chí xöù ñaïo78, ñoù goïi laø löïc thöù baûy cuûa Nhö Lai. Neáu thaønh töïu ñöôïc löïc naøy, Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaït ñöôïc trí toái thaéng xöù nhö Phaät quaù khöù, coù theå chuyeån Phaïm luaân, ôû giöõa ñaïi chuùng roáng leân tieáng roáng sö töû. “Laïi nöõa, Nhö Lai bieát nhö thaät veà tuùc maïng, nhôù nhöõng söï khaùc nhau trong ñôøi soáng, töø moät ñôøi cho ñeán traêm, ngaøn ñôøi, töø moät kieáp cho ñeán traêm, ngaøn kieáp; Ta baáy giôø sanh vaøo chuûng toäc nhö vaäy, doøng hoï nhö vaäy, teân nhö vaäy, aên nhö vaäy, caûm giaùc khoå laïc nhö vaäy, tuoåi thoï nhö vaäy, soáng laâu nhö vaäy, maïng soáng chaám döùt nhö vaäy; ôû choã kia Ta cheát ñi, ôû choã naøy sanh ra, choã naøy sanh ra, choã kia cheát ñi, haønh nhö vaäy, nhaân nhö vaäy, phöông nhö vaäy; ñoù goïi laø löïc thöù taùm cuûa Nhö Lai. Neáu thaønh töïu ñöôïc löïc naøy, Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaït ñöôïc trí toái thaéng xöù nhö Phaät quaù khöù, coù theå chuyeån Phaïm luaân, ôû giöõa ñaïi chuùng roáng leân tieáng roáng sö töû. “Laïi nöõa, Nhö Lai baèng thieân nhaõn hôn maét ngöôøi thöôøng, thaáy chuùng sanh luùc sanh luùc cheát, ñeïp, xaáu, thua, hôn, höôùng veà ñöôøng aùc, höôùng veà ñöôøng thieän, theo nghieäp maø thoï baùo, taát caû bieát nhö thaät; chuùng sanh naøy do nghieäp aùc cuûa thaân thaønh töïu, do nghieäp aùc cuûa mieäng, yù thaønh töïu, huûy baùng Hieàn thaùnh, seõ maéc nghieäp taø kieán, vì nhaân duyeân naøy, sau khi thaân hoaïi maïng chung, seõ ñoïa vaøo ñöôøng aùc, sanh vaøo trong ñòa nguïc; chuùng sanh naøy, thaân laøm vieäc thieän, mieäng, yù laøm vieäc thieän, khoâng huûy baùng Hieàn thaùnh, seõ laõnh nghieäp chaùnh kieán, vì nhaân duyeân naøy, sau khi thaân hoaïi maïng chung, seõ sanh veà ñöôøng thieän coõi trôøi; taát caû bieát nhö thaät; ñoù goïi laø löïc thöù chín cuûa

78. Nhaát thieát chí ñaïo xöù ¤@ ¤Á ¦Ü ¹D ³B¡A töùc bieán thuù haønh trí löïc. Paøli: sabbatthagaøminiö paæipadaö, (bieát) con ñöôøng daãn ñeán taát caû muïc ñích.

Nhö Lai. Neáu thaønh töïu ñöôïc löïc naøy, Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaït ñöôïc trí toái thaéng xöù nhö Phaät quaù khöù, coù theå chuyeån Phaïm luaân, ôû giöõa ñaïi chuùng roáng leân tieáng roáng sö töû. “Laïi nöõa, Nhö Lai ñaõ döùt saïch caùc laäu, taâm giaûi thoaùt voâ laäu, tueä giaûi thoaùt, hieän taïi töï chöùng tri, thaân taùc chöùng: ‘Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng gì caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh kieáp sau nöõa.’ Ñoù goïi laø löïc thöù möôøi cuûa Nhö Lai. Neáu thaønh töïu ñöôïc löïc naøy, Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng

Chaùnh Giaùc ñaït ñöôïc trí toái thaéng xöù nhö Phaät quaù khöù, coù theå chuyeån Phaïm luaân, ôû giöõa ñaïi chuùng roáng leân tieáng roáng sö töû. “Möôøi löïc naøy chæ coù Nhö Lai môùi thaønh töïu. Ñoù chính laø nhöõng söï khaùc bieät giöõa Nhö Lai vaø Thanh vaên.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 685. NHUÕ MAÃU Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Thí nhö ñöùa treû, cha meï sanh ra roài giao noù cho nhuõ maãu, tuøy thôøi xoa boùp voã veà, tuøy thôøi taém goäi, tuøy thôøi cho buù môùm, tuøy thôøi troâng chöøng. Neáu ngöôøi nhuõ maãu khoâng caån thaän, ñöùa treû hoaëc boác coû, boác ñaát, hay caùc ñoà vaät dô cho vaøo mieäng noù. Luùc naøy nhuõ maãu lieàn baûo noù nhaû ra, kòp thôøi loaïi ra thì toát. Neáu ñöùa treû khoâng theå töï mình nhaû ra ñöôïc, nhuõ maãu phaûi duøng tay traùi giöõ ñaàu noù, tay phaûi tìm caùch moùc vaät ngheïn ra. Tuy luùc ñoù ñöùa treû bò ñau ñôùn thaät, nhöng nhuõ maãu vì muoán laøm cho ñöùa treû an laïc laâu daøi, neân phaûi khoå taâm tìm caùch moùc vaät laøm ngheïn ra.” Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu ñöùa treû lôùn leân hieåu bieát, phaân bieät ñöôïc roài, thì coù coøn ñem coû, ñaát, hay vaät dô boû vaøo trong mieäng nöõa khoâng?” Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: “Khoâng vaäy, baïch Theá Toân. Ñöùa treû khi ñaõ lôùn khoân, hieåu bieát

phaân bieät ñöôïc roài, thì ñoái vôùi caùc vaät dô coøn khoâng duøng chaân chaïm vaøo, huoáng chi laø boû vaøo trong mieäng.” Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Ñöùa treû luùc coøn nhoû, nhuõ maãu tuøy thôøi saên soùc, troâng chöøng vaø khi noù lôùn leân ñaày ñuû trí tueä roài, thì nhuõ maãu buoâng xaû, khoâng caàn theo doõi, vì noù ñaõ tröôûng thaønh, khoâng töï buoâng lung nöõa. “Cuõng vaäy, naøy caùc Tyø-kheo, neáu caùc Thanh vaên môùi hoïc, trí tueä chöa ñaày ñuû, thì Nhö Lai seõ tuøy thôøi ñem giaùo phaùp truyeàn daïy maø troâng nom; coøn nhöõng Thanh vaên naøo ñaõ hoïc laâu, trí tueä saâu xa, kieân coá, thì Nhö Lai buoâng xaû, khoâng coøn tuøy thôøi aân caàn truyeàn daïy, vì ñaõ thaønh töïu ñöôïc trí tueä neân khoâng coøn buoâng lung nöõa. Cho neân Thanh vaên coù naêm thöù hoïc löïc, coøn Nhö Lai thì ñaõ thaønh töïu möôøi trí löïc, nhö treân ñaõ noùi ñaày ñuû.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 686. SÖ TÖÛ HOÁNG (1)79 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Nhö Lai coù saùu thöù löïc. Neáu thaønh töïu ñöôïc saùu löïc naøy thì Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaït ñöôïc trí toái thaéng xöù nhö Phaät quaù khöù80, coù theå chuyeån Phaïm luaân, ôû giöõa ñaïi chuùng, roáng leân tieáng roáng sö töû. Ñoù laø löïc ban ñaàu cuûa Nhö Lai, bieát nhö thaät veà xöù, phi xöù. “Laïi nöõa, Nhö Lai bieát nhö thaät veà söï thoï phaùp an laïc cuûa taâm81 quaù khöù, vò lai vaø hieän taïi. Nhö treân ñaõ noùi ñaày ñuû. Ñoù laø löïc thöù hai cuûa Nhö Lai.

79.

A.6.64 Sìhanaøda.

80.

Xem cht.75 kinh 684.

81.

(...) taâm laïc phaùp thoï ¤ß ¼Ö ªk ¨ü¡A khoâng roõ nghóa. Hoaëc, nghieäp phaùp thoï (Paøli: kammasamaødaøna) nhöng cheùp nhaàm laø laïc phaùp thoï. Xem cht.76 kinh 684.

“Laïi nöõa, Nhö Lai bieát nhö thaät veà Thieàn giaûi thoaùt, tam-muoäi, chaùnh thoï. Nhö treân ñaõ noùi ñaày ñuû. Ñoù goïi laø löïc thöù ba cuûa Nhö Lai. “Laïi nöõa, Nhö Lai bieát nhö thaät veà nhöõng söï vieäc trong ñôøi tröôùc cuûa thôøi quaù khöù. Nhö treân ñaõ noùi ñaày ñuû. Ñoù goïi laø löïc thöù tö cuûa Nhö Lai. “Vôùi Thieân nhaõn thanh tònh cuûa Nhö Lai vöôït qua maét ngöôøi thöôøng thaáy caùc chuùng sanh cheát nôi naøy sanh ra nôi kia. Nhö treân ñaõ noùi ñaày ñuû. Ñoù goïi laø löïc thöù naêm cuûa Nhö Lai. “Laïi nöõa, laäu keát cuûa Nhö Lai ñaõ dieät heát, taâm giaûi thoaùt voâ laäu, tueä giaûi thoaùt. Nhö treân ñaõ noùi ñaày ñuû... Cho ñeán ôû giöõa chuùng, roáng leân tieáng roáng sö töû. Ñoù goïi laø löïc thöù saùu cuûa Nhö Lai.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 687. SÖ TÖÛ HOÁNG (2)82 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Neáu coù ngöôøi ñeán hoûi Ta veà trí löïc xöù, phi xöù cuûa Nhö Lai, thì Ta nhö ñieàu ñöôïc sôû tri, sôû kieán, giaùc ngoä, thaønh Ñaúng chaùnh giaùc, vì ngöôøi kia maø noùi veà trí löïc, xöù, phi xöù cuûa Nhö Lai. “Laïi, hoaëc coù ngöôøi ñeán hoûi veà trí löïc laïc thoï do töï mình83 cuûa Nhö Lai, thì Ta nhö ñieàu ñöôïc sôû tri, sôû kieán, giaùc ngoä, thaønh Ñaúng chaùnh giaùc, vì ngöôøi kia maø noùi veà trí löïc laïc thoï do töï mình cuûa Nhö Lai. Ñoù goïi laø trí löïc thöù hai cuûa Nhö Lai. “Hoaëc coù ngöôøi ñeán hoûi veà trí löïc thieàn ñònh, giaûi thoaùt, tam- muoäi, chaùnh thoï cuûa Nhö Lai, thì Ta nhö ñieàu ñöôïc sôû tri, sôû kieán, giaùc ngoä, thaønh Ñaúng chaùnh giaùc, vì ngöôøi kia maø noùi hoûi veà trí löïc thieàn

82. Paøli, A.6.64 Sìhanaøda. 83. Töï dó laïc thoï ¦Û ¥H ¼Ö ¨ü¡F khoâng roõ nghóa. AÁn Thuaän ñoïc laø dó nghieäp phaùp thoï ¤w ~ ªk ¨ü thay vì taâm nghieäp phaùp thoï ¤ß ~ ªk ¨ü . Xem cht.81 kinh 686 treân.

ñònh, giaûi thoaùt, tam-muoäi, chaùnh thoï cuûa Nhö Lai. “Hoaëc coù ngöôøi ñeán hoûi veà trí löïc ñôøi tröôùc thì Ta nhö ñieàu ñöôïc sôû tri, sôû kieán, giaùc ngoä, thaønh Ñaúng chaùnh giaùc, vì ngöôøi kia maø noùi veà ñôøi tröôùc cuûa Nhö Lai. “Hoaëc coù ngöôøi laïi ñeán hoûi veà trí löïc thieân nhaõn cuûa Nhö Lai, thì Ta nhö ñieàu ñöôïc sôû tri, sôû kieán, giaùc ngoä, thaønh Ñaúng chaùnh giaùc, vì ngöôøi kia maø noùi veà sôû kieán thieân nhaõn cuûa Nhö Lai. “Hoaëc coù ngöôøi ñeán hoûi veà trí löïc laäu taän cuûa Nhö Lai, thì Ta nhö ñieàu ñöôïc sôû tri, sôû kieán, giaùc ngoä, thaønh Ñaúng chaùnh giaùc, vì ngöôøi kia maø noùi veà trí löïc laäu taän cuûa Nhö Lai.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 688. THAÁT LÖÏC (1)84 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc

Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù baûy löïc. Nhöõng gì laø baûy? Laø Tín löïc, Tinh taán löïc, Taøm löïc, Quyù löïc, Nieäm löïc, Ñònh löïc, Tueä löïc. Baáy giôø, Theá Toân lieàn noùi keä raèng:

Tín löïc, tinh taán löïc,
Taøm löïc vaø quyù löïc;
Chaùnh nieäm, ñònh, tueä löïc,
Ñoù goïi laø baûy löïc.
Ngöôøi thaønh töïu baûy löïc,
Laø heát caùc höõu laäu.

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M

84. A.7.3-4 Bala; 5. Dhana.

KINH 689. ÑÖÔNG THAØNH THAÁT LÖÏC Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù baûy löïc nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Cho neân Tyø-kheo, phaûi hoïc nhö vaày: ‘Ta seõ thaønh töïu Tín löïc. Cuõng vaäy, Tinh taán löïc, Taøm löïc, Quyù löïc, Nieäm löïc, Ñònh löïc, Tueä löïc cuõng phaûi hoïc.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M

KINH 690. THAÁT LÖÏC (2)

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc
Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:
“Coù baûy löïc, nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät.
Baáy giôø, Theá Toân lieàn noùi keä raèng:
Tín löïc, Tinh taán löïc,
Cuøng noùi Taøm, Quyù löïc;
Nieäm löïc, Ñònh, Tueä löïc,
Ñoù goïi laø baûy löïc.
Ngöôøi thaønh töïu baûy löïc,
Döùt nhanh caùc höõu laäu.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M

KINH 691. QUAÛNG THUYEÁT THAÁT LÖÏC

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

“Coù baûy löïc. Nhöõng gì laø baûy? Laø Tín löïc, Tinh taán löïc, Taøm löïc, Quyù löïc, Nieäm löïc, Ñònh löïc, Tueä löïc. “Tín löïc laø theá naøo? Laø phaùt khôûi loøng tin saâu xa, vöõng chaéc ñoái vôùi Nhö Lai, maø chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng nhöõng keû ñoàng phaùp khaùc khoâng theå naøo phaù hoaïi ñöôïc, ñoù goïi laø Tín löïc. “Tinh taán löïc laø nhöõng gì? Laø chæ cho boán Chaùnh ñoaïn. Nhö treân ñaõ noùi ñaày ñuû. “Taøm löïc laø theá naøo? Laø hoå theïn veà phaùp aùc baát thieän. Nhö treân ñaõ noùi. “Quyù löïc laø theá naøo? Laø ñoái vôùi vieäc ñaùng theïn neân theïn, theïn veà nhöõng phaùp aùc baát thieän khôûi leân. Nhö treân ñaõ noùi. “Nieäm löïc laø nhöõng gì? Laø chæ cho boán Nieäm xöù. Nhö treân ñaõ noùi. “Ñònh löïc laø nhöõng gì? Laø chæ cho boán Thieàn. Nhö treân ñaõ noùi. “Tueä löïc laø nhöõng gì? Laø chæ cho boán Thaùnh ñeá. Nhö treân ñaõ noùi.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 692. BAÙT LÖÏC85 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù taùm löïc. Taùm löïc laø nhöõng gì? Löïc cuûa vöông giaû laø söï töï taïi. Löïc cuûa ñaïi thaàn laø ñoaùn söï. Löïc cuûa ngöôøi nöõ laø söï keát haän. Löïc cuûa treû con laø khoùc. Löïc cuûa ngöôøi ngu laø söï khen cheâ. Löïc cuûa ngöôøi hieät tueä laø söï thaåm saùt. Löïc cuûa ngöôøi xuaát gia laø söï nhaãn nhuïc. Löïc cuûa ngöôøi hoïc roäng laø söï tính toaùn.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

85. Tham chieáu, Haùn: N0125(38.11); Paøli: A.8.27 Bala.

KINH 693. QUAÛNG THUYEÁT BAÙT LÖÏC86 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Löïc cuûa vua töï taïi, laø söï bieåu hieän oai löïc cuûa vua baèng söï töï taïi. Löïc cuûa ñaïi thaàn xöû kieän, laø söùc maïnh cuûa ñaïi thaàn bieåu hieän baèng caùch xöû kieän. Löïc cuûa ngöôøi nöõ keát haän laø söùc maïnh cuûa ngöôøi nöõ baèng keát haän bieåu hieän. Löïc cuûa treû khoùc, laø söùc maïnh cuûa ñöùa treû bieåu hieän baèng tieáng khoùc. Löïc cuûa ngöôøi ngu khen cheâ, laø söï khen cheâ khi xuùc söï theo phaùp cuûa cuûa ngöôøi ngu. Löïc cuûa trí tueä thaåm saùt, laø söï thaåm saùt thöôøng theå hieän cuûa ngöôøi trí tueä. Löïc cuûa ngöôøi xuaát gia nhaãn nhuïc, laø söï nhaãn nhuïc maø ngöôøi xuaát gia luoân luoân theå hieän. Löïc cuûa ngöôøi hoïc roäng tính toaùn, laø söï suy tö tính toaùn maø ngöôøi hoïc roäng luoân luoân theå hieän.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 694. XAÙ-LÔÏI-PHAÁT VAÁN87 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Toân giaû Xaù-lôïi-phaát ñeán choã Theá Toân ñaûnh leã döôùi chaân, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: “Tyø-kheo laäu taän coù bao nhieâu löïc?”

Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát: “Tyø-kheo laäu taän coù taùm löïc. Nhöõng gì laø taùm? Tyø-kheo laäu taän taâm thuaän höôùng veà söï vieãn ly, chaûy roùt vaøo vieãn ly, chuyeån vaàn saâu vaøo söï vieãn ly; taâm thuaän höôùng veà söï thoaùt ly, chaûy roùt vaøo thoaùt ly, chuyeån vaàn saâu vaøo söï vieãn ly thoaùt ly; thuaän höôùng veà Nieát-baøn, chaûy roùt vaøo Nieát-baøn, chuyeån vaàn saâu vaøo Nieát-baøn. Neáu khi thaáy naêm duïc thì nhö thaáy haàm löûa; khi thaáy roài, ñoái vôùi duïc nieäm, duïc thoï, duïc tröôùc, taâm döùt khoaùt khoâng truï vaøo, tu boán Nieäm xöù, boán Chaùnh ñoaïn, boán Nhö yù

86.

Cf. N0125(38.11); A.8.27 Bala.

87.

Paøli, A.8.28 Bala.

tuùc, naêm Caên, naêm Löïc, baûy Giaùc phaàn, taùm Thaùnh ñaïo phaàn.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M

KINH 695. DÒ TYØ-KHEO VAÁN

“Nhö kinh Toân giaû Xaù-lôïi-phaát hoûi, kinh “Tyø-kheo khaùc hoûi

Phaät” cuõng vaäy.”

M

KINH 696. VAÁN CHÖ TYØ-KHEO

“Kinh hoûi caùc Tyø-kheo, cuõng noùi nhö treân.”

M

KINH 697. CÖÛU LÖÏC88

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

“Coù Chín löïc. Nhöõng gì laø chín? Ñoù laø Tín löïc, Tinh taán löïc, Taøm löïc, Quyù löïc, Nieäm löïc, Ñònh löïc, Tueä löïc, Soá löïc, Tu löïc.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M

KINH 698. QUAÛNG THUYEÁT CÖÛU LÖÏC89

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

“Coù Chín löïc. Nhöõng gì laø chín? Ñoù laø Tín löïc, Tinh taán löïc, Taøm

88.

Cf. A.8.28 Bala.

89.

Xem kinh 697.

löïc, Quyù löïc, Nieäm löïc, Ñònh löïc, Tueä löïc, Soá löïc, Tu löïc. “Tín löïc laø theá naøo? Nhö treân ñaõ noùi, laø khôûi loøng tin chaân chaùnh vöõng chaéc saâu xa vaøo Nhö Lai. “Tinh taán löïc laø nhöõng gì? Nhö treân ñaõ noùi, laø chæ cho boán Chaùnh ñoaïn. “Taøm löïc laø theá naøo? Nhö treân ñaõ noùi. “Quyù löïc laø theá naøo? Nhö treân ñaõ noùi. “Nieäm löïc laø theá naøo? Nhö treân ñaõ noùi, laø soáng quaùn nieäm thaân treân thaân. “Ñònh löïc laø theá naøo? Laø chæ cho boán Thieàn. “Tueä löïc laø theá naøo? Laø chæ cho boán Thaùnh ñeá. “Soá löïc laø theá naøo? Thaùnh ñeä töû, neáu ôû nôi phoøng vaéng hay döôùi boùng caây, phaûi hoïc nhö vaày: ‘Ngöôøi thaân mieäng laøm haïnh aùc, thì ngay trong hieän taïi vaø ñôøi sau seõ nhaän laõnh quaû baùo aùc.’ Nhö ñaõ noùi ñaày ñuû ôû treân. “Tu löïc laø theá naøo? Laø tu boán Nieäm xöù. Nhö tröôùc ñaõ noùi.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 699. THAÄP LÖÏC Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù Möôøi löïc. Nhöõng gì laø möôøi? Löïc cuûa vöông giaû laø töï taïi. Löïc cuûa ñaïi thaàn laø ñoaùn söï. Löïc cuûa coâng xaûo laø maùy moùc. Löïc cuûa giaëc cöôùp laø ñao kieám. Löïc cuûa ngöôøi nöõ laø keát haän. Löïc cuûa treû con laø khoùc. Löïc cuûa ngöôøi ngu laø söï khen cheâ. Löïc cuûa ngöôøi hieät tueä laø söï thaåm saùt. Löïc cuûa ngöôøi xuaát gia laø söï nhaãn nhuïc. Löïc cuûa ngöôøi hoïc roäng laø söï tính toaùn.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

KINH 700. QUAÛNG THUYEÁT THAÄP LÖÏC90 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Löïc cuûa vua töï taïi, laø söï bieåu hieän oai löïc cuûa vua baèng söï töï taïi. Löïc cuûa ñaïi thaàn xöû kieän, laø söùc maïnh cuûa ñaïi thaàn bieåu hieän baèng caùch xöû kieän. Löïc cuûa coâng xaûo maùy moùc, laø ngöôøi cheá taïo ra maùy moùc bieåu hieän söùc maïnh baèng coâng xaûo cuûa noù. Löïc cuûa giaëc cöôùp ñao kieám, laø boïn giaëc cöôùp quyeát bieåu hieän söùc maïnh cuûa noù baèng ñao kieám. Löïc cuûa ngöôøi nöõ keát haän laø söùc maïnh cuûa ngöôøi nöõ bieåu hieän baèng keát haän. Löïc cuûa treû khoùc, laø söùc maïnh cuûa ñöùa treû bieåu hieän baèng tieáng khoùc. Löïc cuûa ngöôøi ngu khen cheâ, laø söï khen cheâ khi xuùc söï theo phaùp cuûa cuûa ngöôøi ngu. Löïc cuûa trí tueä thaåm saùt, laø söï thaåm saùt thöôøng theå hieän cuûa ngöôøi trí tueä. Löïc cuûa ngöôøi xuaát gia nhaãn nhuïc, laø söï nhaãn nhuïc maø ngöôøi xuaát gia luoân luoân theå hieän. Löïc cuûa ngöôøi hoïc roäng tính toaùn, laø söï suy tö tính toaùn maø ngöôøi hoïc roäng luoân luoân theå hieän.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 701. NHÖ LAI LÖÏC (1)91 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù möôøi löïc cuûa Nhö Lai. Neáu thaønh töïu löïc

naøy, Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaït ñöôïc toái thaéng xöù nhö Phaät quaù khöù, coù theå chuyeån Phaïm luaân, ôû giöõa ñaïi chuùng, roáng tieáng roáng sö töû. Nhöõng gì laø möôøi? Laø Nhö Lai bieát nhö thaät veà xöù, phi xöù, ñoù goïi

90.

Xem kinh 692, 693.

91.

Cf. A.10.21 Sìha. Xem kinh 684.

laø löïc ban ñaàu,... cho ñeán heát laäu, ñaõ noùi nhö treân92." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 702. NHÖ LAI LÖÏC (2) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät. "Neáu coù ngöôøi ñeán hoûi Ta veà trí löïc xöù, phi xöù cuûa Nhö Lai, thì Ta nhö ñieàu ñöôïc sôû tri, sôû kieán, giaùc ngoä, thaønh Ñaúng Chaùnh Giaùc, vì ngöôøi kia maø noùi veà trí löïc, xöù, phi xöù cuûa Nhö Lai." Nhö ñaõ noùi ñaày ñuû ôû treân93." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 703. NHÖ LAI LÖÏC (3) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Neáu coù phaùp naøo maø ñöôïc yù giaûi, thaân taùc chöùng, taát caû ñeàu do trí voâ uùy cuûa Nhö Lai phaùt sanh ra. Neáu Tyø-kheo naøo ñeán laøm ñeä töû cuûa Ta, maø khoâng sieåm nònh, khoâng giaû nguïy, sanh taâm ngay thaúng, Ta seõ vì hoï noùi phaùp, giaùo giôùi truyeàn daïy. Saùng sôùm vì hoï noùi phaùp, giaùo giôùi, truyeàn daïy, thì ñeán luùc giöõa tröa seõ ñaït ñeán choã thaéng tieán. Neáu chieàu toái vì hoï noùi phaùp, giaùo giôùi truyeàn daïy thì ñeán saùng sôùm hoâm sau seõ ñaït ñeán choã thaéng tieán. Khi ñaõ truyeàn daïy nhö vaäy roài, thì hoï seõ sanh taâm ngay thaúng; thaät thì bieát thaät, khoâng thaät thì bieát khoâng thaät, treân thì bieát laø treân, khoâng treân thì bieát laø khoâng treân. Nhöõng ñieàu neân bieát, neân thaáy, neân ñöôïc, neân hieåu bieát, thì taát caû ñeàu bieát roõ. Tröôøng hôïp aáy coù xaûy ra. Ñoù goïi laø naêm löïc cuûa höõu hoïc vaø möôøi löïc cuûa Nhö Lai.

92.

Nhö kinh 684.

93.

Nhö kinh 687.

"Nhöõng gì laø naêm löïc cuûa höõu hoïc? Ñoù laø Tín löïc, Tinh taán löïc, Nieäm löïc, Ñònh löïc, Tueä löïc. "Möôøi löïc cuûa Nhö Lai. Nhöõng gì laø möôøi? Bieát nhö thaät xöùø phi xöù . Nhö ñaõ noùi möôøi löïc ñaày ñuû ôû treân. Neáu coù ngöôøi ñeán hoûi Ta veà 94

trí löïc xöù, phi xöù cuûa Nhö Lai, thì Ta nhö ñieàu ñöôïc sôû tri, sôû kieán, giaùc ngoä, thaønh Ñaúng chaùnh giaùc, vì ngöôøi kia maø noùi veà trí löïc xöù, phi xöù cuûa Nhö Lai... cho ñeán trí löïc laäu taän, cuõng noùi nhö vaäy. "Naøy caùc Tyø-kheo, trí löïc

xöù phi xöù ñoù Ta noùi laø ñònh chöù chaúng phaûi khoâng ñònh,… cho ñeán trí löïc laäu taän, ta noùi laø ñònh, chaúng phaûi khoâng ñònh. Ñònh laø chaùnh ñaïo, Phi ñònh laø taø ñaïo.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 704. BAÁT CHAÙNH TÖ DUY95 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu khoâng chaùnh tö duy96, tham duïc trieàn caùi chöa khôûi seõ khôûi; tham duïc trieàn caùi ñaõ khôûi seõ taêng tröôûng roäng lôùn. Saân nhueá, thuøy mieân, traïo hoái vaø nghi trieàn caùi chöa khôûi thì seõ khôûi; saân nhueá, thuøy mieân, traïo hoái vaø nghi caùi ñaõ khôûi seõ taêng tröôûng roäng lôùn. Nieäm giaùc chi chöa khôûi seõ khoâng khôûi; nieäm giaùc chi ñaõ khôûi seõ thoaùi thaát. Traïch phaùp, tinh taán, khinh an97, hyû, ñònh, xaû giaùc chi chöa khôûi seõ khoâng khôûi; traïch phaùp, tinh taán, khinh an, hyû, ñònh, xaû giaùc chi ñaõ khôûi seõ thoaùi thaát. “Neáu Tyø-kheo chaùnh tö duy, tham duïc caùi chöa khôûi seõ khoâng

94.

Trong nguyeân baûn: nhö thaät tri phi xöù: coù söï cheùp nhaàm.

95.

AÁn Thuaän Hoäi Bieân, tuïng 4, “12. Töông öng Giaùc chi,” goàm saùu möôi kinh, töø soá

901-967 (Ñaïi Chaùnh, 704-747). Quoác Dòch, “4. Töông öng Boà-ñeà phaàn”. Phaàn lôùn töông ñöông Paøli, S.46 Bojjhaíga-saöyutta. –Ñaïi Chaùnh kinh 704, Paøli, S.46.24 Ayonisa.

96.

Baát chaùnh tö duy ¤£ ¥¿ «ä ±©. Paøli: ayoniso manasikaroto, khoâng taùc yù nhö lyù.

97.

Nguyeân Haùn: yû Öa .

khôûi; tham duïc caùi ñaõ khôûi seõ khieán dieät. Saân nhueá, thuøy mieân, traïo hoái vaø nghi caùi chöa khôûi seõ khoâng khôûi; saân nhueá, thuøy mieân, traïo hoái vaø nghi caùi ñaõ khôûi seõ ñoaïn. Nieäm giaùc chi chöa khôûi seõ khôûi; ñaõ khôûi roài thì seõ taùi sanh khieán theâm roäng; traïch phaùp, tinh taán, khinh an, hyû, ñònh, xaû giaùc chi chöa khôûi seõ khôûi; ñaõ khôûi seõ taùi sanh khieán theâm roäng.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 705. BAÁT THOAÙI98 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm phaùp baát thoaùi. Nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø tham duïc, saân nhueá, thuøy mieân, traïo hoái vaø nghi caùi. Ñoù goïi laø phaùp thoaùi. Neáu tu taäp baûy Giaùc chi, tu taäp nhieàu, seõ khieán taêng roäng. Ñoù goïi laø phaùp baát thoaùi. Nhöõng gì laø baûy? Ñoù Nieäm giaùc chi, Traïch phaùp giaùc chi, Tinh taán giaùc chi, Khinh an99 giaùc chi, Hyû giaùc chi, Ñònh giaùc chi, Xaû giaùc chi. Ñoù goïi laø phaùp baát thoaùi.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

KINH 706. CAÙI100 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm phaùp, coù theå laøm cho ñen toái, coù theå laøm cho khoâng maét, coù theå laøm cho khoâng trí, coù theå laøm cho suùt giaûm trí tueä, chaúng phaûi minh, chaúng phaûi ñaúng giaùc, chaúng chuyeån höôùng Nieát-baøn.

98.

Paøli, S.46.37 Vuññhi.

99.

Xem cht.97 treân.

100.

Paøli, S.46.40 Nìvaraòa.

Nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø tham duïc, saân nhueá, thuøy mieân, traïo hoái vaø nghi. Nhö vaäy, naêm phaùp naøy coù theå laøm cho ñen toái, coù theå laøm cho khoâng maét, coù theå laøm cho khoâng trí, chaúng phaûi minh, chaúng phaûi chaùnh giaùc, chaúng chuyeån höôùng Nieát-baøn. “Neáu coù baûy Giaùc chi, thì coù theå laøm aùnh saùng lôùn, coù theå laøm con maét, taêng tröôûng trí tueä, laø minh, laø chaùnh giaùc, chuyeån höôùng Nieát-baøn. Nhöõng gì laø baûy? Ñoù laø Nieäm giaùc chi, Traïch phaùp giaùc chi, Tinh taán giaùc chi, Khinh an giaùc chi, Hyû giaùc chi, Ñònh giaùc chi, Xaû giaùc chi, laøm aùnh saùng lôùn, coù theå laøm con maét, taêng tröôûng trí tueä, laø minh, laø chaùnh giaùc, chuyeån höôùng Nieát-baøn.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M KINH 707. CHÖÔÙNG CAÙI101 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm chöôùng, naêm caùi102, phieàn naõo nôi taâm103, coù theå laøm suùt giaûm trí tueä vaø laøm phaàn chöôùng ngaïi, chaúng phaûi minh, chaúng phaûi chaùnh giaùc, chaúng chuyeån höôùng Nieát-baøn. Nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø tham duïc caùi, saân caùi, thuøy mieân caùi, traïo hoái caùi, nghi caùi. Naêm caùi naøy laø che kín, laø bao phuû, phieàn naõo ôû taâm, khieán cho trí tueä bò suy giaûm, laø phaàn chöôùng ngaïi, chaúng phaûi minh, chaúng phaûi ñaúng giaùc, chaúng chuyeån höôùng Nieát-baøn. “Neáu laø baûy Giaùc chi, thì chaúng che kín, chaúng bao phuû, chaúng phieàn naõo nôi taâm, taêng tröôûng trí tueä, laø minh, laø chaùnh giaùc, chuyeån höôùng Nieát-baøn.

101. Paøli, S.46.38 AØvaraòa-nìvaraòa. 102. Nguõ chöôùng nguõ caùi ¤ »Ù ¤ »\. Paøli: paóca aøvaraòaø nìvaraònaø, naêm chöôùng caùi, chöôùng ngaïi vaø ngaên che. 103. Phieàn naõo ö taâm Ð ¸£ ©ó ¤ß. Paøli: cetaso upakkilesaø, laø nhöõng tuøy phieàn naõo cuûa taâm: laø nhöõng thöù laøm oâ ueá taâm.

Nhöõng gì laø baûy? Ñoù laø Nieäm giaùc chi… Nhö ñaõ noùi ôû treân… cho ñeán Xaû giaùc chi. Nhö baûy Giaùc chi naøy chaúng che kín, chaúng bao phuû, chaúng phieàn naõo nôi taâm, taêng tröôûng trí tueä, laø minh, laø chaùnh giaùc, chuyeån höôùng

Nieát-baøn.”
Baáy giôø, Theá Toân lieàn noùi baøi keä raèng:
Tham duïc, saân nhueá caùi,
Thuøy mieân, traïo hoái, nghi;
Nhö naêm thöù caùi naøy,
Taêng tröôûng caùc phieàn naõo.
Naêm caùi che theá gian,
Ñaém saâu khoù ñoä ñöôïc;
Ngaên che ñoái chuùng sanh,
Khieán khoâng thaáy chaùnh ñaïo.
Neáu ñaéc Thaát giaùc chi,
Thì coù theå chieáu saùng;
Chæ lôøi chaân thaät naøy,
Ñaáng Chaùnh Giaùc ñaõ noùi.
Nieäm giaùc chi laø ñaàu,
Traïch phaùp, chaùnh tö duy;
Tinh taán, yû104, hyû giaùc,
Tam-muoäi, xaû giaùc chi.
Nhö baûy Giaùc chi naøy,
Chaùnh ñaïo cuûa Maâu-ni;
Tuøy thuaän Ñaáng Ñaïi Tieân,
Thoaùt sôï haõi sanh töû.
Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.
M
104. Töùc khinh an.

KINH 708. THOÏ105 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu coù thieän gia nam töû, xaû boû coâng vieäc ñôøi, xuaát gia hoïc ñaïo; caïo boû raâu toùc, maëc ca-sa, chaùnh tín soáng khoâng nhaø, xuaát gia hoïc ñaïo. Trong soá xuaát gia nhö vaäy, coù ngöôøi ngu si, nöông vaøo nôi xoùm laøng, thaønh aáp; saùng ñaép y mang baùt vaøo thoân khaát thöïc, nhöng vì khoâng kheùo giöõ thaân, khoâng giöõ gìn cöûa caùc caên, khoâng nhieáp thu caùc nieäm mình, neân khi nhìn thaáy nhöõng thieáu nöõ trang ñieåm xinh ñeïp, sanh taâm ñaém nhieãm, khoâng chaùnh tö duy, taâm chaïy theo naém baét saéc töôùng, töôûng ñeán saéc duïc, laøm cho taâm duïc höøng haãy, thieâu ñoát taâm, thieâu ñoát thaân, traû laïi giôùi, trôû veà theá gian, töï thuït luøi chìm ñaém. Trong khi ñaõ yeåm ly vieäc ñôøi, xuaát gia hoïc ñaïo roài maø coøn nhieãm ñaém trôû laïi, laøm taêng theâm caùc toäi nghieäp ñeå töï phaù hoaïi, che laáp, chìm ñaém. “Coù naêm loaïi caây lôùn, haït maàm cuûa noù raát nhoû, nhöng caây lôùn leân thì to lôùn, boùng caây coù theå che

toái caùc loaïi caây taïp nhoû, khieán aâm u heùo uùa, khoâng sanh tröôûng ñöôïc. Nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø caây kieàn- giaù-da106, caây Ca-tyø-ña-la107, caây A-thaáp-ba-tha108, caây Öu-ñaøm-baùt- la109, caây Ni-caâu-löu-tha110. Nhö vaäy, naêm loaïi caây ñaïi thoï111 naøy, tuy maàm cuûa noù raát nhoû, nhöng töø töø phaùt trieån lôùn leân, boùng cuûa noù che khuaát caùc caây nhoû, coù theå khieán cho taát caû bò che khuaát ruõ xuoáng. Nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø tham duïc caùi, daàn daàn taêng tröôûng; laø saân nhueá112, thuøy mieân, traïo hoái, nghi caùi, daàn daàn taêng tröôûng. Vì taêng

105.

Goác caây. Paøli, S.46.39 Rukkha.

106.

Kieàn-giaù-da . Paøli: kacchaka.

107.

Ca-tyø-ña-la . Paøli: kapithaka.

108.

A-thaáp-ba-tha . Paøli: assattha.

109.

Öu-ñaøm-baùt-la . Paøli: udumbara.

110.

Ni-caâu-löu-tha . Paøli: nigrodha.

111.

Nguyeân Haùn: taâm thoï , coù theå nhaàm. Paøli: mahaørukkha, caây ñaïi thoï.

112.

Trong ñeå baûn thieáu saân nhueá. Theâm vaøo cho ñuû.

tröôûng, neân khieán cho thieän taâm bò che khuaát ruõ xuoáng. Neáu tu taäp baûy Giaùc chi, tu taäp nhieàu, seõ chuyeån thaønh baát thoaùi. Nhöõng gì laø baûy? Laø Nieäm giaùc chi, Traïch phaùp, Tinh taán, Khinh an, Hyû, Ñònh, Xaû giaùc chi. Tu taäp baûy Giaùc chi nhö vaäy, tu taäp nhieàu, seõ chuyeån thaønh baát thoaùi chuyeån." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 709. THAÁT GIAÙC CHI113 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. "Neáu Tyø-kheo chuyeân nhaát taâm mình, laéng nghe Chaùnh phaùp, coù theå ñoaïn naêm phaùp; tu taäp baûy phaùp khieán cho caøng luùc caøng thaêng tieán maõn tuùc. Ñoaïn Naêm phaùp gì? Laø tham duïc caùi, saân nhueá caùi, thuøy mieân caùi, traïo hoái caùi vaø nghi caùi, ñoù goïi laø ñoaïn Naêm phaùp. Tu taäp baûy phaùp gì? Laø Nieäm giaùc chi, Traïch phaùp giaùc chi, Tinh taán giaùc chi, Khinh an giaùc chi, Hyû giaùc chi, Ñònh giaùc chi vaø Xaû giaùc chi. Neáu tu baûy phaùp naøy thì caøng luùc caøng thaêng tieán maõn tuùc." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 710. THÍNH PHAÙP Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

“Thaùnh ñeä töû coù tín taâm thanh tònh, chuyeân tinh nghe phaùp, coù theå ñoaïn ñöôïc naêm phaùp, tu taäp baûy phaùp, khieán cho ñöôïc ñaày ñuû. Nhöõng gì laø naêm? Laø tham duïc caùi, saân nhueá, thuøy mieân, traïo hoái vaø nghi caùi. Ñaây laø nhöõng caùi caàn ñoaïn. Nhöõng gì laø baûy phaùp? Laø Nieäm

113. Paøli, S.46.23 Æhaøna.

giaùc chi, Traïch phaùp, Tinh taán, Khinh an, Hyû, Ñònh, Xaû giaùc chi. Baûy phaùp naøy ñöôïc tu taäp ñaày ñuû, vôùi ngöôøi coù tònh tín; ñoù goïi laø taâm giaûi thoaùt; ngöôøi coù trí goïi laø tueä giaûi thoaùt. Neáu ngöôøi naøo bò tham duïc nhieãm taâm thì seõ khoâng coù ñaéc, seõ khoâng coù laïc; ngöôøi naøo bò voâ minh nhieãm taâm, thì trí tueä khoâng trong saïch. Cho neân, Tyø-kheo lìa tham duïc, thì taâm giaûi thoaùt; lìa voâ minh, thì tueä giaûi thoaùt. Neáu Tyø-kheo ñoù ñaõ lìa tham duïc, thì töï thaân taùc chöùng taâm giaûi thoaùt; lìa voâ minh, tueä giaûi thoaùt, ñoù goïi laø Tyø-kheo ñoaïn aùi phöôïc, keát, maïn, chöùng ñaéc hieän quaùn114, cöùu caùnh bieân teá khoå.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 711. VOÂ UÙY (1)115 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong nuùi Kyø-xaø-quaät, thaønh Vöông xaù. Baáy giôø coù vöông töû Voâ UÙy116 thöôøng ngaøy ñi boä, thong thaû daïo chôi, ñi ñeán choã Ñöùc Phaät; sau khi dieän kieán chaøo hoûi Theá Toân xong, ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: “Baïch Theá Toân, coù Sa-moân, Baø-la-moân thaáy nhö vaày, noùi nhö vaày: ‘Chuùng sanh phieàn naõo, khoâng nhaân, khoâng duyeân; chuùng sanh thanh tònh, khoâng nhaân, khoâng duyeân117.’ Coøn Theá Toân thì theá naøo?” Phaät baûo Voâ UÙy: “Vì caùc Sa-moân, Baø-la-moân noùi nhöõng ñieàu maø hoï khoâng suy nghó, ngu si, khoâng phaân bieät, khoâng kheùo leùo, chaúng bieát suy nghó, chaúng bieát suy löôøng neân noùi: ‘Chuùng sanh phieàn naõo, khoâng nhaân, khoâng duyeân; chuùng sanh thanh tònh, khoâng nhaân, khoâng duyeân.’ nhö vaäy. Vì sao? Vì chuùng sanh phieàn naõo coù nhaân, coù duyeân vaø chuùng sanh thanh tònh, coù nhaân, coù duyeân.

114.

Ñaúng voâ giaùn ¥ L í}¡F baûn Minh: voâ minh. Xem cht.8 kinh 259.

115.

Paøli, S.46.56 Abhaya.

116.

Voâ UÙy vöông töû L ¬È ¤ý ¤l. Paøli: Abhaya raøjakumaøra.

117.

Baûn Paøli: thuyeát cuûa Puraòa kassapa. Trong Tröôøng boä, ñaây laø thuyeát Luaân hoài tònh hoùa cuûa Makkhali Gosaøla; xem D.ii. Saømaóóaphala-sutta.

“Chuùng sanh phieàn naõo coù nhaân gì, duyeân gì? Chuùng sanh thanh tònh coù nhaân gì, duyeân gì? Vì tham duïc chuùng sanh taêng thöôïng neân ñoái vôùi cuûa caûi, ñoà vaät cuûa ngöôøi khaùc khôûi leân loøng tham noùi raèng: ‘Vaät naøy laø sôû höõu cuûa toâi thì toát.’ Noù yeâu thích khoâng muoán xa lìa. Ñoái vôùi chuùng sanh khaùc khôûi leân loøng saân haän, hung aùc, toan tính, muoán ñaùnh, muoán troùi,

cheøn eùp, gia taêng nhöõng vieäc traùi ñaïo, taïo ra caùc naïn, khoâng töø boû saân nhueá. Thaân ham nguû nghæ, taâm laïi löôøi bieáng, taâm luoân dao ñoäng; beân trong khoâng tòch tónh, taâm thöôøng nghi hoaëc, nghi quaù khöù, nghi vò lai, nghi hieän taïi. Naøy Voâ UÙy, vì nhöõng nhaân nhö vaäy, nhöõng duyeân nhö vaäy, neân chuùng sanh phieàn naõo. Vì nhöõng nhaân nhö vaäy, nhöõng duyeân nhö vaäy neân chuùng sanh thanh tònh."118 Voâ UÙy baïch Phaät: "Thöa Cuø-ñaøm, moät phaàn trieàn caùi ñaõ ñuû laø phieàn naõo taâm, huoáng chi laø taát caû!" Voâ UÙy laïi baïch Phaät: "Baïch Cuø-ñaøm, chuùng sanh thanh tònh coù nhaân gì, coù duyeân gì?" Phaät baûo Voâ UÙy: "Neáu Baø-la-moân naøo coù moät nieäm thuø thaéng, quyeát ñònh thaønh töïu; nhöõng vieäc ñaõ laøm töø laâu, nhöõng lôøi noùi töø laâu, coù theå tuøy theo nhôù nghó, ngay luùc aáy tu taäp Nieäm giaùc chi. Khi Nieäm giaùc chi ñaõ tu taäp roài, thì nieäm giaùc ñaày ñuû. Khi nieäm giaùc ñaõ ñaày ñuû roài, thì coù söï löïa choïn, phaân bieät, tö duy, luùc baáy giôø tu taäp Traïch phaùp giaùc chi. Khi ñaõ tu taäp Traïch phaùp giaùc chi roài, thì traïch phaùp giaùc ñaày ñuû. Khi ñaõ löïa choïn, phaân bieät, suy löôøng phaùp roài, thì seõ noã löïc tinh taán; ôû ñaây, tu taäp Tinh taán giaùc chi. Khi ñaõ tu taäp Tinh taán giaùc chi roài, thì tinh taán giaùc ñaày ñuû. Khi ñaõ noã löïc tinh taán roài, thì hoan hyû seõ sanh, xa lìa caùc töôûng veà thöùc aên, tu hyû giaùc chi. Khi ñaõ tu Hyû giaùc chi roài, thì hyû giaùc ñaày ñuû. Khi Hyû giaùc chi ñaõ ñaày ñuû roài, thì thaân vaø taâm khinh an119; luùc aáy tu Khinh an giaùc chi. Khi ñaõ tu Khinh an giaùc chi roài, thì khinh an giaùc seõ ñaày ñuû. Khi thaân ñaõ khinh an roài, thì seõ ñöôïc an laïc vaø khi ñaõ an laïc roài thì taâm seõ ñònh; khi aáy tu Ñònh giaùc chi. Khi ñaõ tu Ñònh giaùc

118.

AÁn Thuaän, caâu naøy dö, caét boû.

119.

Nguyeân Haùn: yû töùc Öa ®§.

chi roài, thì ñònh giaùc seõ ñaày ñuû, Khi ñònh giaùc chi ñaõ ñaày ñuû roài, thì tham aùi seõ bò dieät vaø taâm xaû sanh ra; khi aáy tu Xaû giaùc chi. Khi ñaõ tu Xaû giaùc chi roài, thì xaû giaùc seõ ñaày ñuû. Nhö vaäy, naøy Voâ UÙy, vì nhaân naøy, duyeân naøy maø chuùng sanh thanh tònh." Voâ UÙy baïch Cuø-ñaøm: "Neáu moät phaàn (trong baûy Giaùc chi naøy) ñaày ñuû, thì cuõng khieán cho chuùng sanh thanh tònh, huoáng chi laø taát caû." Voâ UÙy baïch Phaät: "Baïch Cuø-ñaøm, kinh naøy teân gì vaø phaûi phuïng trì nhö theá naøo?" Phaät baûo vöông töû Voâ UÙy: "Neân goïi ñaây laø kinh Giaùc Chi." Voâ UÙy baïch Phaät: "Baïch Cuø-ñaøm, ñaây laø giaùc phaàn toái thaéng. Baïch Cuø-ñaøm, con laø Vöông töû, ñaõ an laïc, maø vaãn thöôøng caàu an laïc, nhöng ít khi ra vaøo. Nay leân treân nuùi, töù chi tuy moûi meät, nhöng ñöôïc nghe Cuø-ñaøm noùi kinh Giaùc Chi neân queân taát caû söï meät nhoïc." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, vöông töû Voâ UÙy nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng leân, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät roài lui.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.